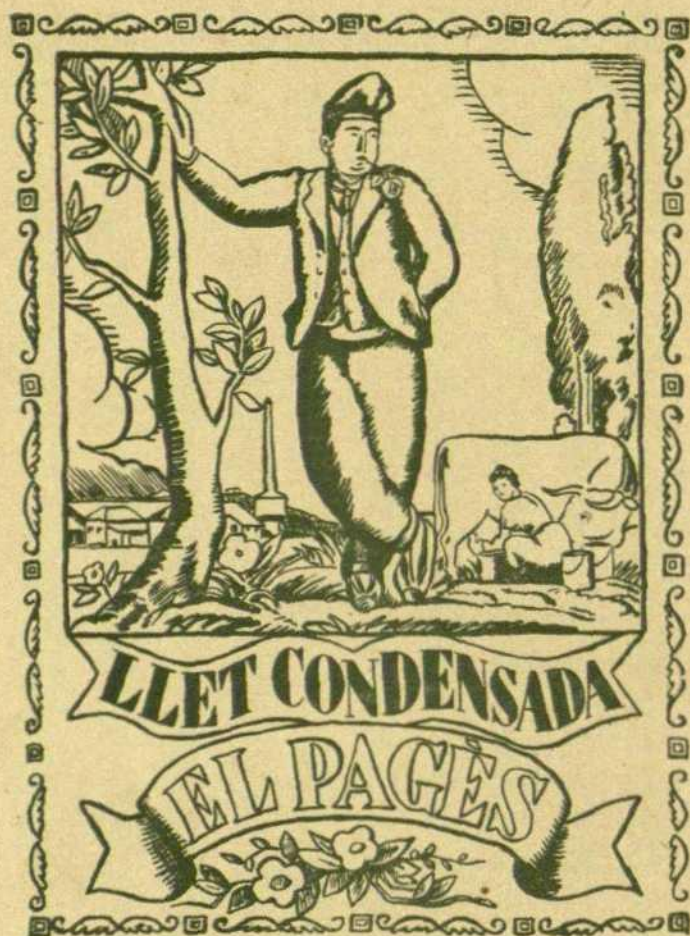

D'AGI D'ALLÀ

Núm. 68 © Mes d'agost © Any 1923

NO EN GASTEU D'ALTRA

LARDINA

La millor de les mantegues per a cuina

La LARDINA, usada en cuina i pastisseria, substitueix amb avantatge a les mantegues de vaca i de porc. És millor i més fàcilment digerible que l'oli d'oliva. Eminents metges i higienistes recomanen la mantega de coco pura com el millor dels greixos comestibles. La LARDINA és una mantega excel·lent per a fregits i per a pastisseria.

DE VENDA EN TOTS ELS ULTRAMARINS

Únics fabricants:

RIERA I RUIZ, S. EN C.

Pallars, 210 (S. M.) - Tel. 436 S. M. - Barcelona

MARCA REGISTRADA

EL COCOTERO

DEPILATORIO BORRELL

Sin molestia, quita el pelo o vello y mata la raíz sin irritar el cutis

A. BORRELL

Asalto 52 - Barcelona
y en todas las perfumerías.

Se remite discretamente por correo certificado, anticipando 4'50 Ptas en sellos etc.

PARA DISOLVER
EL
ÁCIDO ÚRICO
NADA MEJOR
QUE LA
**PIPERAZINA
MIDY**

LOS QUE SUFREN DE ARTRITISMO, REUMATISMO, GOTA, CÓLICOS NEFRÍTICOS, CUANDO LA ORINA ESTA COLOREADA Y CARGADA DE ARENILLA, NO DUDEN EN HACER UNA CURA DE PIPERAZINA MIDY, LA MEJOR Y LA MÁS ECONOMICA POR SER LA MÁS ACTIVA

PAPER TANGLEFOOT

El millor per a matar mosques : Sense perill per a les persones : Desconfieu de totes les imitacions burdes que circulen pel mercat.

De venda en totes les drogueries

MORT INSTANTÀNIA Grant Novetat

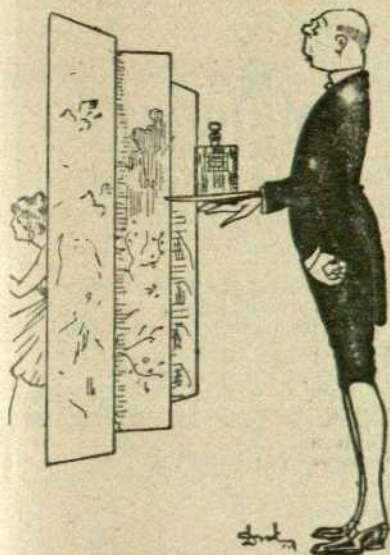
PUCES, XINXES, INSECTES, MOSQUES, OLORS DESAGRADABLES, es destrueixen en l'acte pulveritzant amb

PREVENTOL

: Sens tacar la roba :

DEMAR'S EN DROGUERIES

Formosor del cutis

En la toilette de las bellas
no debe faltar jamás
la colonia Peca-Cura
pues da la felicidad.

JOVENTUT PERPÈTUA

Sabó, 1'50. - Crema, 2'50. - Polvos,
2'50. - Aigua Cutània, 5'50. - Aigua de
Colònia, 3'50, 6, 10 i 16 pessetes,
segons flascó Locions per al cabell,
4'50, 6'50 i 20 ptes., segons flascó

Ultimes creacions : Productes sèrie IDEAL

Acàcia - Mimosa - Ginesta - Rosa de
Jericó - Admirable - Matinel - Chipre
Rocio Flor - Rosa - Vértigo - Clavell
Muguet - Violeta - Gessami

Sabó, 3.-Polvos, 4.-Loció, 4'50, 7'50
i 20 pessetes, segons flascó.
Essència per al mocador, 18 pes-
setes flascó amb estoig

CORTÈS GERMANS
BARCELONA

**MIREN QUE
HERMOSO!**

Así se crían los niños que to-
man leche condensada marca

LECHERA

DESELA A SU NIÑO,
SEÑORA, VERA QUE
GORDITO SE PONE

Jaume Mercadé

JOIER

Passeig de Gràcia, 46
Telèfon A 1373
BARCELONA

Acaba de sortir
un llibre a posta
per a llegir en vacances

Bells indrets de Catalunya

per Josep Botey

Impressions d'un excursionista. Un bell volum de 180 pàgines, il·lustrat amb 32 fotogravats fora text.

Preu en rústica:
ptes. 4'50; relligat
en tela, 6 ptes.

De venda en totes
les bones llibreries.

Comandes a l'EDITORIAL CATALANA, S. A.
Escudellers, 10 bis, entresol

EDITORIAL CATALANA S. A.

Impressions comercials i de
luxe : Llibres de totes menes
Especialitat en les edicions
catalanes : Edició de Revis-
tes : Mostraris : Factures : Ta-
lonaris : Cartes : Targes, etc.

Administració: Escudellers, 10 bis
Telèfon número 184 A.

Impremta: Mallorca, núms. 257-259
Telèfon número 58 G.

D'ací i D'allà

MAGAZINE MENSUAL
 D I R E C T O R
IGNASI FOLCH i TORRES
EDITORIAL CATALANA
ESCUDELLERS 20 BIS
B A R C E L O N A

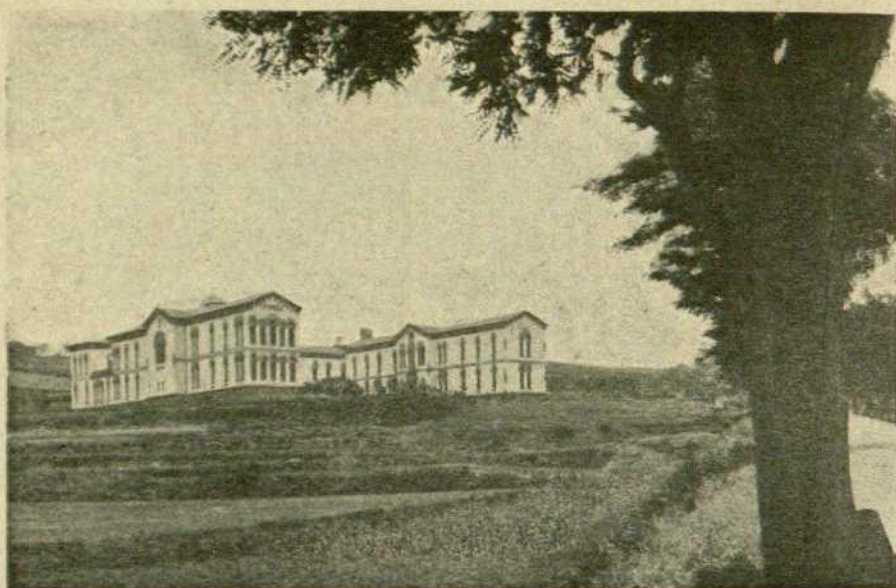
~ S U M A R I ~

Una nova institució benèfica catalana: L'Hospital-Asil de Granollers, *Ignasi Folch i Torres*. — A la memòria d'un savi català. — En aquesta hora somnolent .. (poesia), *Alfons Maseras*. — El Tresor del Palaguer *J. Masó Ventós*. — Nocturn (poesia), *Ricard Permanyer*. — Impressions de viatge: Un volt per Munich, *Francesc de P. Blasí*. — La música popular portuguesa, *A. M.* — Dues germanes, per Pierre Valdagne, *F. Riber i Font*, trad. — Les famoses carreres de cavalls del Gran Premi «Derby», a l'Hipòdrum d'Epsom. — L'Homeatge al Dr. Agell. — Figures d'actualitat: El Dr. Josep Agell. — D'Art fotogràfic: Poblet (Contrallum); Sent Llorenç de Munt (El Turó de les Set Cabres). — La camplona femenina mundial de tennis. — De les belles conserxes amb l'avi pastor, *Eridon*. — A l'amiga de la cabellera rossa (poesia), *R. Blasí i Rabassa*. — Actualitats — La gran piràmide de Cheops, *F.* — L'original pensada, per Alphonse Allais, *R. F. trad.* — Del món de les Lletres i de les Arts, *Puck*. — De la Festa de la Mare de Déu del Carme. — Dels Pomells de joventut. — Els llibres, *X.* — Crònica Catalana, *X.*

Suplement artístic: Un recó del Port de Barcelona, aiguafort de Josep Estrany

REDACCIÓ: MALLORCA, entre 257 i 259

Preu: 1'25 pessetes

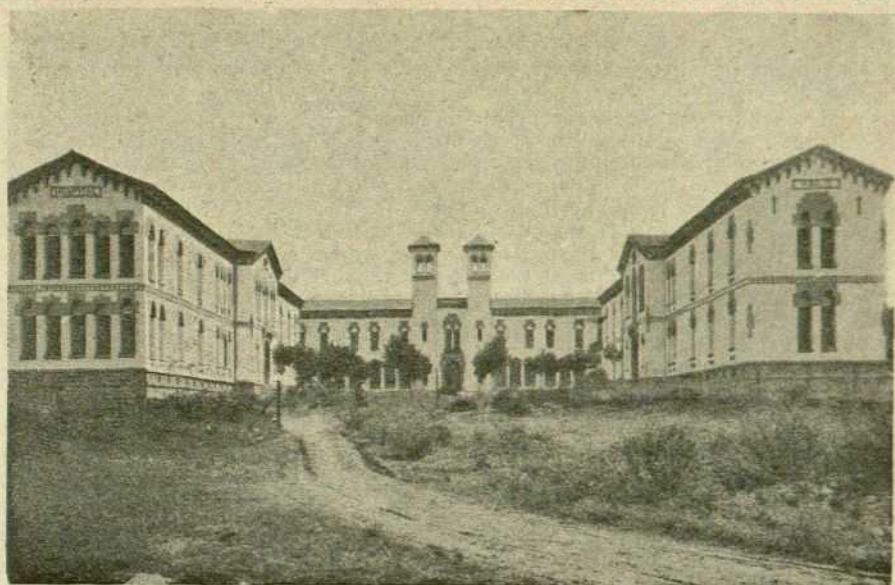

Vista general dels bells pavellons que constitueixen l'Hospital-Asil de Granollers, segons el projecte de l'arquitecte En Josep M.ª Miró

Una nova institució benèfica catalana

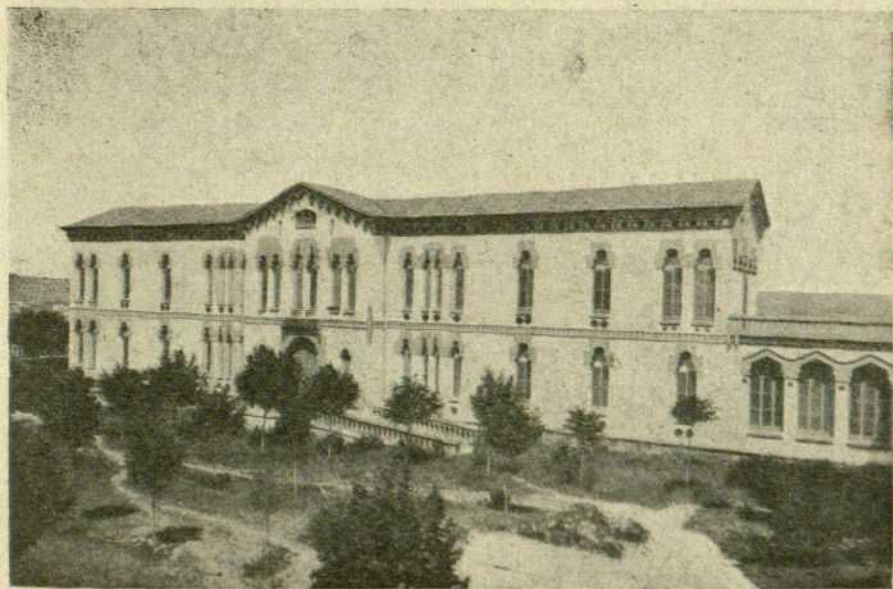
L'Hospital-Asil de Granollers

Un dels problemes més importants que urgentment cal resoldre a la nostra terra, és, sens dubte, el de l'hospitalització dels malalts i el de l'asiliatge dels vells i invàlids. A Catalunya, siga perquè la gent repugna d'una manera absoluta l'hospitalització o bé que les institucions d'aquesta mena són—salvant ben rares excepcions—llocs més propis per a magatzem de trastos vells que no pas cases on els malalts, amb la salut, hi puguin trobar la higiene i un menys malestar que en la casa pròpia: el fet és que el poble es resisteix tan com pot d'anar-hi a raure. En tal intensitat és en la massa de la sang de la nostra gent aquesta repugnància, que en el poble és cosa corrent fer estalvis més que per l'afany d'un benestar purament material, per poder fer cara a qualsevol possible malaltia. Si bé és veritat que mercès el seny racional, la manca d'hospitals a la nostra terra no s'ha de xat sentir tan com en altres països, ho és també que els temps actuals amb les complacions i dificultats de viure, l'afluència de forasters, i la instal·lació en poblacions de tercer i quart ordre de grans establiments industrials i explotacions hidràuliques o mineres, han exacerbat el problema, complicant-lo de tal manera que a hores d'ara, en bon nombre de poblacions catalanes, és un veritable conflicte que en alguns llocs ha pro-

Vista de conjunt de l'Hospital-Asil de Granollers

El nou Hospital-Asil de Granollers

Un dels pavellons laterals

vocat greus dificultats i casos vergonyosos, més propis de països primitius que no de pobles civilitzats.

Entenent-ho així, la Mancomunitat, malgrat els seus pocs cabals, ajudada d'algunes massa poques corporacions municipals, s'ha preocupat ja seriósment d'aquella important qüestió, tenint en estudi diversos projectes que indubtablement han de resoldre-la en part. Però no n'hi ha prou d'això—ben clarament ho digueren els representants de la pròpia Mancomunitat i el president de l'Acadèmia d'Amics del País, senyors de Ribas i Serra i Alfonso, el dia de la inauguració de l'Hospital de Granollers: —No n'hi ha prou d'això, deien, car l'augment constant d'immigració, entre altres causes, fa créixer en tal proporció els malalts, que els actuals establiments benèfics són insuficients per a atendre a tothom que es presenta; és precis—insistien—que els ajuntaments, sobretot, s'en preocupin d'això, per a que cada poble pugui tenir i cuidar els seus malalts, pugui atendre, com és just, les necessitats dels seus pobres vells i dels seus invàlids.

No obstant i això que és tan just com natural; no obstant i aquesta urgent necessitat, hi ha nombre considerable de poblacions ben importants—fa pena el dir-ho—on aquest problema està per resoldre, igualment com ho estava un segle enrera.

Granollers, però, la bella ciutat vallesana, des de fa ben pocs d'es, això ho té ja resolt. Sí, diem-ho a plena veu i celebrem-ho doblement, car bé s'ho mereixen els que ho han lograt i el fet insòlit de que hagi estat una Junta formada quasi exclusivament per particulars els que han portat a terme la magna obra benèfica que tan honra aqueixa ciutat i que tan pot servir d'exemple a altres poblacions, on, segurament, una iniciativa particular de tot caràcter i importància, ha de trobar forçosament un major ajut material per part de la Corporació municipal que el que ha estat concedit a la Junta de l'Hospital-Asil de Granollers.

Aleshores si que els desitjos dels representants de les dues corporacions esmentades foren una viva realitat! I quin no seria la joia de ca la població en tenir la tranquil·litat de saber que els seus malalts i vells podrien restar al lloc on han nascut i viuen! I els dels malalts i vells i invàlids quin consol en veure que podrien romandre en el mateix poble seu i a prop dels seus! Ah si els ajuntaments i les corporacions i els particulars de ca la població un xic important la capessin i la transcendència d'aqueixa obra social, quina obra més bella i quina cooperació més eficaç en l'obra total de beneficència pública projectada per la Mancomunitat!

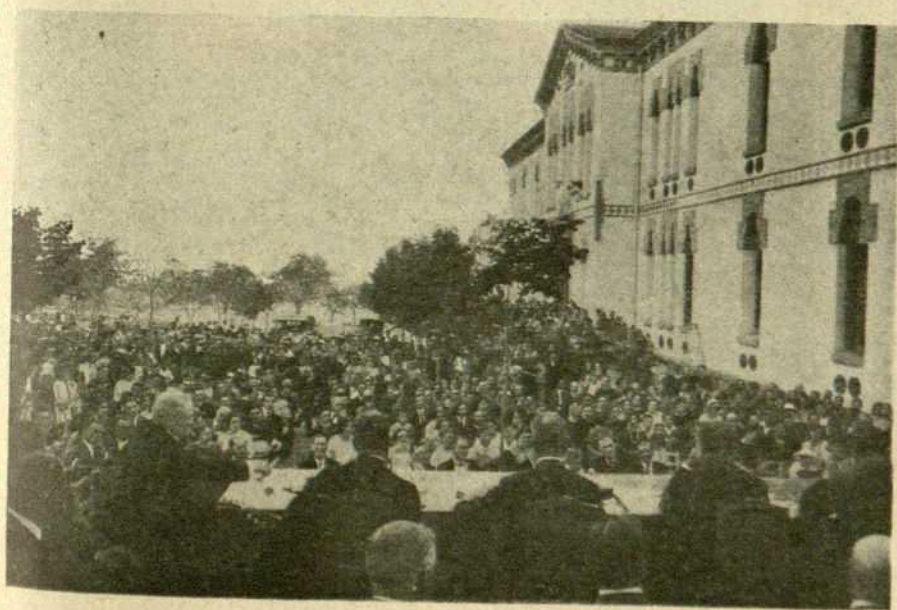
Ben diferentment del que acostuma a passar, fou, com dèiem, d'iniciativa particular la idea de la construcció de l'actual Hospital-Asil. Prenent peu d'una deixa del patrici Jumeu Torbera i Tiana, uns quants fills i entusiastes de Granollers, començaren sos treballs. Presidida la Junta per altre no menys benemèrit patrici, En Francesc Ribas i Serra, fort temperament, home de cor i de grans empreses benèfico-socials, al qual secundaren altres escollits companyys que l'amor al proïsme els alenava contra les malvestats dels homes i les coses, s'emprengué la tasca, i any darrera any, cercant i recorrent diners i nous entusiastes col·laboradors, entre els quals cal posar en primer terme al Dr. Francesc Fàbregas i Mas, l'obra anà avançant fins que, finalment alçant-se majestuosa i gloriosa damunt el bell tossalet que domina la ciutat, s'inaugurà solemniament el dia 25 del passat juliol, en mig de l'entusiasme de tot un poble, que congregat dins el clos que formen les belles construccions de l'Hospital-Asil, es sentia la isfet d'aquell empar pels desvalguts, que uns quants homes selectes i de cor generós li havien ofert, als quals la recòndita joia que sentien d'haver acomplert una tan bella obra en favor del proïsme, els pagava a bastament les energies que havien esmerçat i les penes que havien passat per a pujar amunt aquelles pedres, ara més glorioses encara perquè són filles de l'amor, la caritat i la dolor.

IGNASI FOLCH I TORRES

La presidència, durant l'acte inaugural.
El President de la Junta, En Francesc Ribas, llegint la memòria dels treballs realitzats

La inauguració de l'Hospital-Asil de Granollers

El públic, durant l'acte inaugural

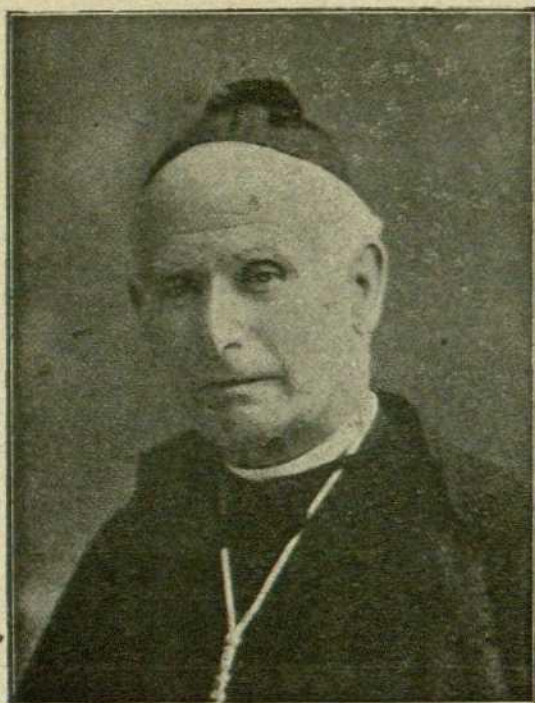
L'Il·ltre Sr. Vicari General, beneïnt, en representació del Sr. Bisbe, els pavellons del nou establiment benèfic

La inauguració de l'Hospital-Asil de Granollers

La nena Eulària Cunillera, entregant al president de la festa les claus del nou Hospital-Asil de Granollers

A la
memòria
d'un
savi
català

El
carrer
del
Canonge
Almera

Retrat del que fou eminent geòleg català, el Canonge Dr. Almera

El diumenge, dia 1 de juliol, a les onze en punt, a Horta, tingué lloc l'ofrena de la placa del carrer dedicat al Dr. Almera, que és una travessia del d'En Peris Mencheta. La comitiva era presidida pel tinent alcalde del districte novè, el Dr. Josep Cararach, el diputat per Terrassa i president de la Institució Catalana d'Història Natural, En Domènec Palet i Barba, i les representacions d'altres societats culturals que contribuïren a costejar-la.

Aplegats que foren davant la casa número 34, de l'antic carrer de Molins, on hi havia un drap barrat que cobria la làpida, amb un pomell de firs ofrenat pels veïns, el Dr. M. Faura i Sans, Director del Servei del Mapa Geològic de Catalunya, com a comissionat de la Institució Catalana d'Història Natural, donà compte de les despeses hagudes i llegí una ben documentada biografia del seu Mestre.

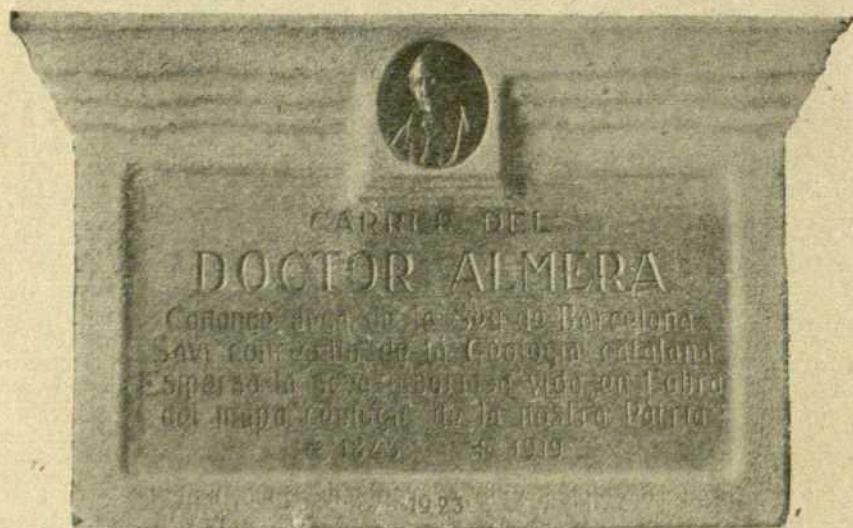
Tot seguit el Sr. Domènec Palet i Barba, com a President de la Institució Catalana d'Història Natural, exposà els mèrits científics del Dr. Almera, recordant com ell hi havia establert una bona amistat; que per ço i per la representació que ostentava es creia doblement obligat a honrar un dels homes més eminents de la Ciència Catalana; ciència que ell també ha conreat, sentint avui una especial satisfacció en fer l'ofrena de la placa commemorativa que els seus companys amb les corporacions i particulars adherits adrecen a la ciutat, cap i casal de Catalunya.

El Dr. Cararach, Conseller de la ciutat, manifestà com des del primer moment es compenetrà dels nobles sentiments que havien inspirat a la Institució Catalana d'Història Natural, pel que remercià, com a tinent alcalde d'aquell districte, la manifestació d'amor i admiració envers el mestre dels geòlegs catalans.

S'afansà, després, el Dr. Cararach a tirar la cortina barrant, deixant al descobert la placa commemorativa, entre grans aplaudiments dels que presenciaren la cerimònia.

El Sr. Palet i Barba, president de la Institució,
fa ofrena de la placa a la ciutat

Pedrò donant el nom del Canonge Almera al, fins ara, carrer de Molins, de la barriada d'Horta

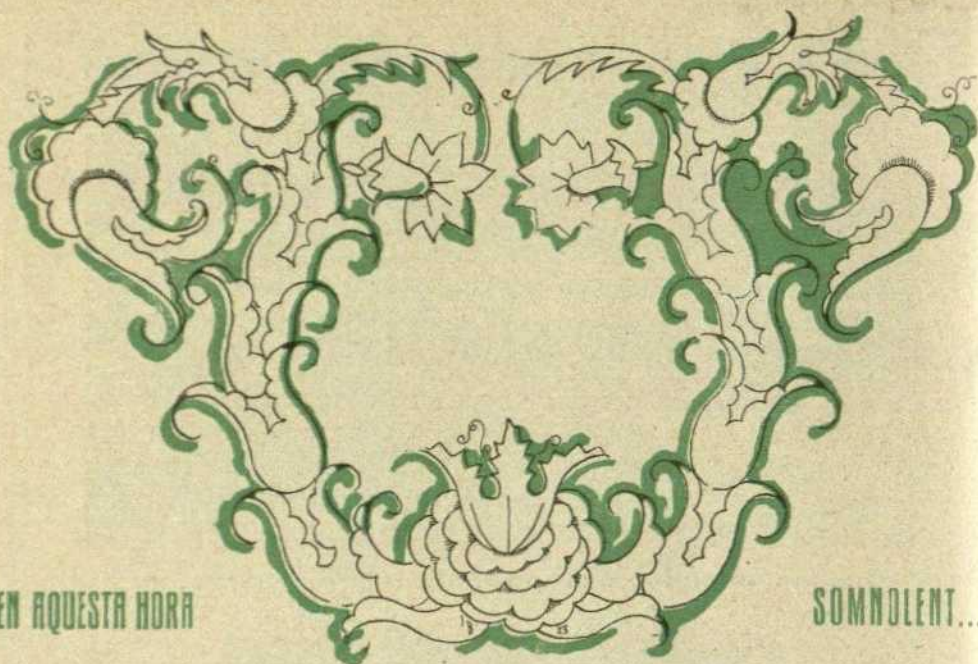

Presidència d'autoritats i representants de les corporacions, que assistiren a l'homenatge

El tinent alcalde
Dr. Cararach,
descobrint la

làpida que dóna
el nom al carrer
del Dr. Almera

EN AQUESTA HORA

SOMNOLENT...

En aquesta hora somnolent i vaga,
 en què tot ha callat i està en repòs,
 jo guaito el món com un infant commós,
 i el seu encís em pren i m'afalaga.

M'assec en l'herba encara humida i grassa,
 i miro, al lluny, la solitària vall.
 Llisca, tranquil, el riu. Feble mirall,
 qu'entela el vel d'un nuvolet que passa.

Dorm, a la riba, el poble: visió blanca
 surgint de les ubagues forestals.
 Moren al poble tots els caminals.
 Aquí hi ha un reguerot, allà una tanca.

Allà, sota la immòbil pollancreda,
 endevino la humil estació.
 Tot el paratge sembla en abandó.
 Pasturen uns ramats en una cleda.

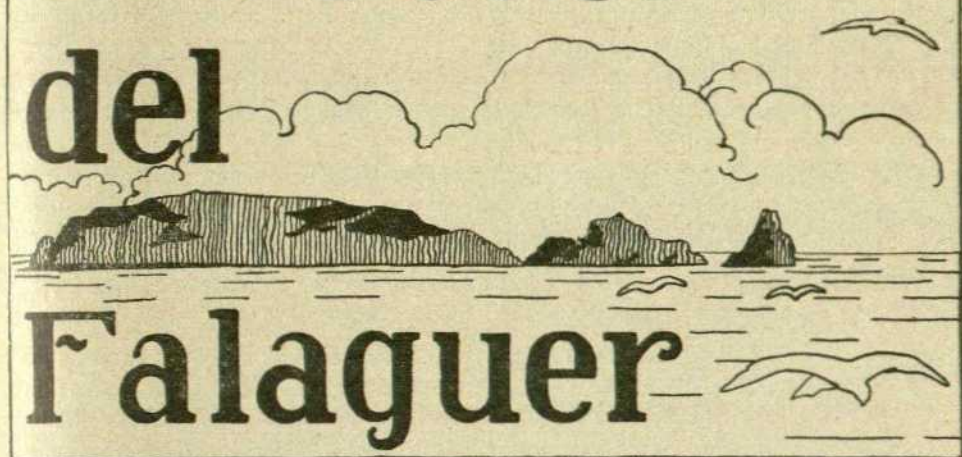
Damunt la vall un altre núvol passa
 i un altre cop s'entela el riu tranquil.
 De sobte, no sé d'on, ix un carril.
 Tomba, es retorç, s'enfila, s'allargassa.

Ara amb el seu xisclet estripa l'aire.
 Tot es commou i vibra. Tot retruny.
 Però passa el carril i es perd al lluny.
 El seu crit, el seu plany no ha durat gaire.

Jo romanc ajegut en l'herba blana,
 meravellat, com un infant commós
 Jo, que só el núvol que no té repòs.
 Jo, que só el tren que ha abandonat la plana
 per a un país desconegut, boirós...

ALFONS MASERAS

El Tresor del Falaguer

I

En Dalmau no coneixia encara aquella costa meravellosa. N'hi havien parlat tan que s'en donava un xic de vergonya. I aquell istiu va decidir donar una sorpresa a uns bons amics seus que hi estaven estiuejant en el bell poblet de pescadors que s'estén al peu de la muntanya.

Una matinada dolcíssima, a punta de dia, varen partir en una barca de sardinal camí de la Foradada i de la cala Ferriol. Si no entrava vent contrari, com temien els mariners, arribarien fins a l'Escala i dinarien a Empúries, empenent cap al tard el retorn a l'Estartit, quan la mar s'aplanava i acariciava les roques aspres d'aquella banda amb un tremolor imperceptible de bondat.

Hi havia una claror blanca i diàfana que apagava lentament els estels de la nit. L'aigua era llisa, com si no s'hagués despertat encara, i l'horitzó era cenyit per una faixa de llum sagnant. Les pinedes

tendres de la Miranda prenién tons metàl·lics sobre la grisor de les penyes caigudes en diferents positures arran de l'aigua, com a monstres terribles que han perdut tota la seva força en submergir-se en la frescor translúcida de la mar. Les Illes Medes semblaven llunyanes en aquella hora i es dibuixaven tantost els penyassegats altius. L'aigua tenia una llum pròpia que no era la del cel, i en la verdor opalina dels fondals s'endevinava l'enroscament elàstic de les aigües. La barca hi lliscava a l'empenta forta de tres remadors, perquè amb la bonança no era possible armar la vela, que era tota plègada sobre el pal. I passaven al lluny, en un frisar inquiet entre la calma, mates de sardina voladora, aixecant-se de tan en tan l'esquena negra i dentellada d'algun pèrfid delfí. A l'horitzó es veien els llumets divagants d'algunes barcades que pescaven. Els anaven apagant un darrere l'altre a mida que la llum del dia es feia més viva sobre la llisa superfície de la mar.

En Dalmau estava encisat de l'aspecte grandios d'aquelles cales. La roca im-

mena de la Bleda, caiguda del cap Estartit, submergida dintre l'aigua, presentava els seus acantilats esquerps, i tota aquella part de la muntanya era encara sagnant del part enorme. La Calella obria les seves puntes multiformes i torturades i al lluny s'afigurava la cova anomenada el Negre del Falaguer. Arran del cingle hi creixien les copes inaccesibles d'uns

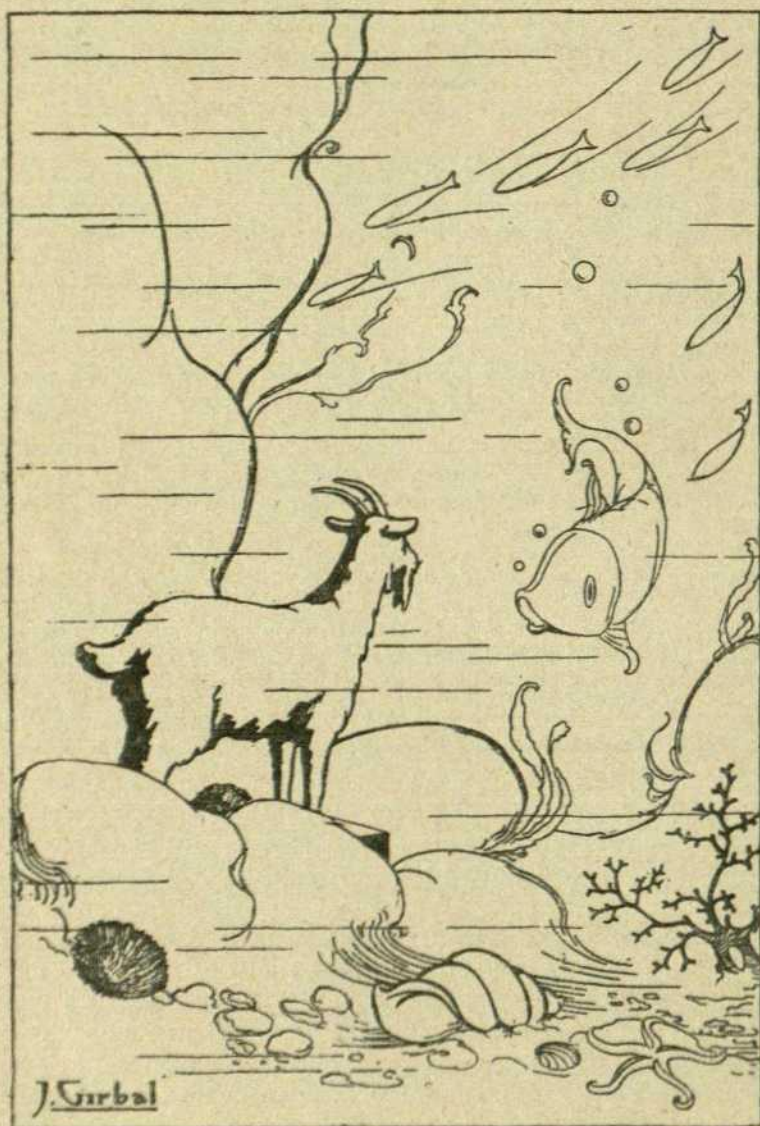
pins caiguts i la volta d'aquell cau de gegants era tota negra en la vermellor environant de les roques. Ressaltava aquella foscor com un miracle de la nit que havia mort.

Un dels mariners va dir:

—Conten que aquí hi ha un tresor amagat. Quan els alarbs varen abandonar aquestes terres, de totes les seves mone-

des en varen fondre una cabra d'or més alta i més grossa que aquestes penyes. Diuen que això està escrit en els llibres moros. Els llibres parlen d'una banda on està amagat el tresor, comptant els passos des d'un lloc precís de la Muntanya Gran. Seguint els passos i la direcció indicada, es ve a caure exactament al Falaguer. Be n'ha vingut de gent a cercar la Cabra d'or! Els corallers grecs, que treballaven a la Meda, han voltat tots els recons submarins del Falaguer sense trovar-la. N'hi va haver un que no se'n volia anar, furgant, furgant. El bus va morir ofegat. És aquí sota. Ara hi passem pel damunt!...

Senyalava una roca sota la qual, en la profunditat

Els llibres parlen d'una banda on està amagat el tresor, comptant els passos des d'un lloc precís de la Muntanya Gran.

de la penya, havia mort el bus tossut que volia trobar la cabra d'or. Passaven per damunt del seu gran sepulcre de cristall.

—Ve de molt lluny la superstició de la cabra d'or, pensava en Dalmau. A Provença apareix a la marina i a la muntanya, però és una bèstia viva que tothom veu i ningú no pot haver. És el símbol de la brillantor del sol que estimula al treball i a l'ambició i que tresca de l'una serra a l'altra com una gama resplendent. Vigila la conservació dels vells monuments provençals, cuida de que no tallin les boscúries milenàries on les santes Maries varen acomplir la seva penitència, guarda les esglésies antigues on romanen les imatges de la veneració popular. És la viva tradició de la raça tramesa de l'una centúria a l'altra. La cabra fuig de les mans àvides que la voldrien haver i castiga als que profanen els boscos o enderroquen els vells monestirs. I aquí, en la marina catalana, apareix la superstició en una nova forma. Ja no es la cabra viva que tresca infatigable de l'una banda a l'altra de la terra, sinó un tresor que en té la forma i que jeu sepultat des de segles dins la mar. No és la tradició que vetlla les futures profanacions de la pàtria, sinó una amagada recompensa que dorm en la profunditat d'unes coves a les quals els homes no poden arribar!...

Camí de la Foradada, que obria la seva nau gegantina i regalimant d'aigua fresca on mai el sol ha tocat i és verge de la llum daurada, quedava enrrera el Falaguer amb la negror de la seva cova i amb el misteri de la llegenda en la verdor dels seus fondals inaccesibles.

El primer raig de sol va ratllar la mar i va il·luminar tota l'extensió de l'aigua.

II

L'avant gust selecte d'un istiu a l'Estartit que havia provat en Dalmau, va decidir-lo l'any després a instal·lar-s'hi per dues llargues mesades per vacances. Era

un devot de la mar i un bon mariner. Tenia al Club Nàutic una bella balandra blanca de veles voladores, que havia batejat, com a bon wagnerista que era, amb el nom de «Lohengrin». Dalt de l'aparell de les lones oscil·lants hi campejava la senyal dels cavallers del Graal, les ales obertes del Paraclet.

Va fer anar a l'Estartit la seva balandra, preparant-se a pendre delitosos banys en la seva platja única i a fer llargues excursions per la costa. Tenia ànsia de gustar les meravelles entrevistes només l'istiu passat i que havien desfilat pel seu esperit tot l'hivern en la seva vida febrosa de Barcelona.

Hi va arribar de nit, i l'endemà, a punta de dia, va sortir en direcció al Falaguer. Hi havia una calma dolça i la mar era llisa com aquell dia. Els rems batien l'aigua fosca, que la calma feia inútils les veles, i l'espectacle dantesc de les penyes nues s'obria als seus ulls admirats, tan suggestionador com l'altra vegada. Endins s'avençava en la llunyania lleument aclairada per la sang del dia pròxim, la punta blava del cap Norfeu, tancant el cercle blau del golf de Roses.

Va arribar al Falaguer en morir els últims estels. La cova és veia tota negra en la grisor de les penyes encara plenes de l'obscuritat de la nit que finia. Amb quatre cops de rem hi va ésser i es va ajeure de cara al cel, disposat a somniar una llarga estona en la frescor de la balma on dormia la cabra d'or.

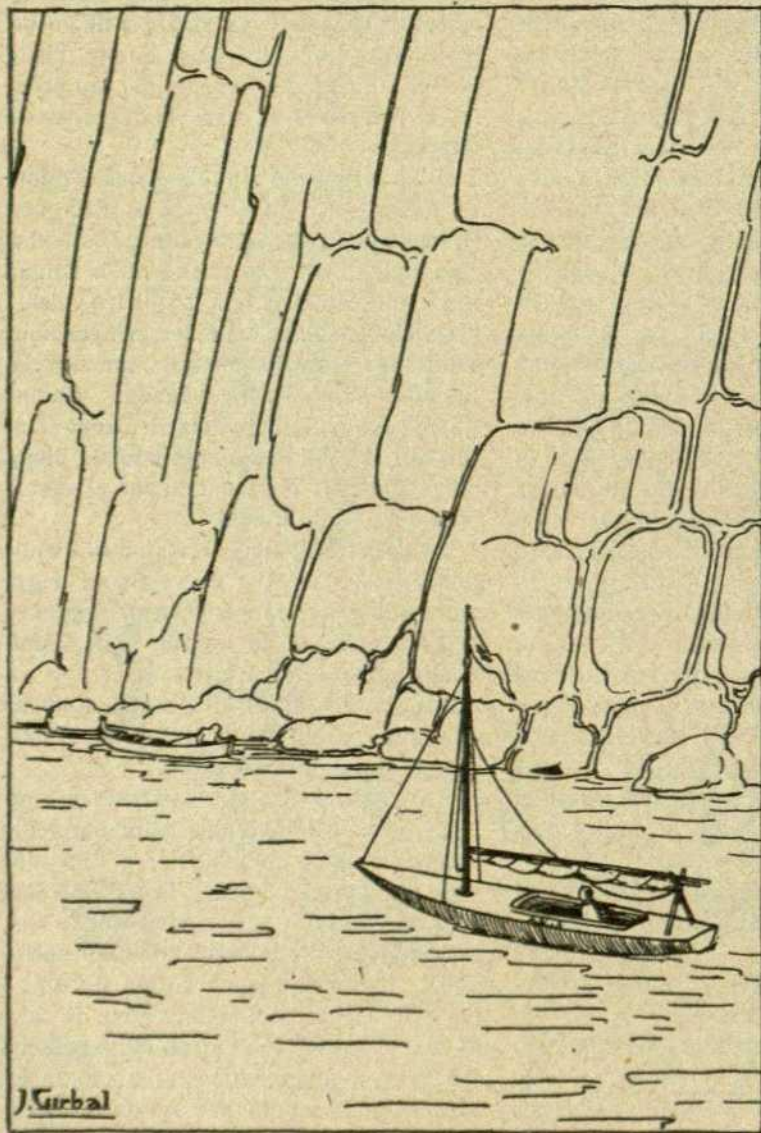
Peró, amb desencant, va veure que no estava sol. Hi havia una altra barca diminuta, pintada de blanc, i a dins s'hi veia una forma blanca. Tenia els rems plegats i no bogava pas, sinó que la mar la bressava en la immòbil tremolor puríssima. La forma blanca sorgia de dins i tan aviat estava dreta com s'ajeia de cara al cel. Passava molt arran de la penya i mentre amb una mà tocava l'erosió de les aigües que hi retalla una randa verda on s'amaguen les carculles de la mar, amb

l'altra esflorava la superfície llisa i fresca que tenia una sensació de carn femenina amb la color rosada del dia naixent. Era una dona amb una gran cabellera clara. Per què havia vingut sola al Falaguer? Evidentment per la mateixa raó que en Dalmau.

Ell també va plegar els remes i es va deixar bressar per les aigües. I va ésser la mar que va juntar les dues barques,

no pas la força dels seus remes plegats.

La llum triomfal que envaia el cel i la mar va aclarir també a la donzella solitària. Tenia els ulls blaus i els cabells rossos, però en el rostre i el pit, molt escollat, i en els braços tots nus, hi duia la morenor exquisida del sol de la mar. Era una flor d'hivernacle exposada al gran vent del defora que li dóna coloracions de salut.

Ell també va plegar els remes i es va deixar bressar per les aigües...

Estava la donzella tan encisada de l'espectacle meravellós que als seus ulls s'obria, que no s'havia donat compte de l'altra barca que s'acostava a la seva. Creient-se sola, és va tirar un xic amunt la faldilla blanca, deslligant-se la fina espardenya trescadora sobre la cama nua. Un peu descalç adorablement petit va saltar sobre un ressalt de penyassegat, mentre les mans lligaven la corda del seu bot a una erosió de la roca. Llavors, alçant la mirada dels seus ulls blaus cap al Falaguer, va veure l'altra barca gairebé a tocar la seva. Va fer un crit de sorpresa i la corda li va fugir de les mans.

En Dalmau la va pendre de dins de l'aigua i li va oferir amb un somriure. Evidentment ara no li sabia gens de greu de no trobar-se sol al Falaguer.

—Li demano perdó de l'espant que li he donat sense voler...

La noia va pendre la corda i va amarrar el bot. No sabia què respondre de tan confusa que estava. Era tan lluny de la seva imaginació no trobar al Falaguer altre cosa que algun pescador de muscles inabordable! Trobar-hi aquella bella ballandra nova tripulada per un jove foraster, en la indumentària descuidada del qual s'hi endevinava prou un elegant de ciutat! Com hi podia pensar ella ni en somnis en aquella emoció imprevista!

Però la conversa ja estava lligada. Varen parlar de coses generals, del seu entusiasme per la mar matinal, de les seves excursions tota sola mar endins, fugint de casa seva, perquè els seus pares no li permetien que s'allunyés sense la companyia d'un mariner.

—Vol que m'ofereixi als seus pares per ocupar aquesta dolça plaça vacant de mariner de vostè? La portaria on volgués, per lluny que fos. Passaríem el dia sols mar endins, fent gala de la meva aptitud per l'aparell de les veles i per la meva admiració per vostè. Seria un mariner un xic convencional, amb el qual hi podria parlar de música i de llibres. Li oferiria xampany i fruites i dolços vinguts especialment de Barcelona, i no li cobraria els meus serveis. Vol que vagi a parlar-ne amb els seus pares?...

III

L'endemà, sense dir-s'ho, els dos varen tornar al Falaguer a punta de dia. Varen fingir la comèdia d'una actitud sorpresa, dient aquelles coses banals de sempre.

—Vostè per aquí?... ¿Qui ho havia de pensar?... ¿Què se li va perdre alguna cosa ahir?...

—Veurà, estic estudiant la manera de trobar el tresor.

—Quin tresor?

—El tresor del Falaguer. I el cor em diu que ja l'he trobat. I el cor m'enganya rarament a mi...

Al tercer dia, sense dir-s'ho tampoc, no hi varen anar ni l'un ni l'altra. Obeïa a una tàctica. L'endemà varen encetar la conversa amb una certa torbació.

—No va trobar-lo ahir el tresor?...

—No vaig venir.

—Jo tampoc. Quina casualitat!... Sembla que ho fem expressament de trobar-nos!

—Jo no menteixo mai. Per això li confesso que, per la meva part, si que ho faig expressament. El Falaguer, sense vostè, no tindria tants atractius. Vostè és l'ànima de la cala, la poesia que la perfuma tota. Sense vostè, tot resultaria formosament desert. I per la seva part li haig de dir que si vostè hi ve tant és perquè m'hi troba a mi. Jo sé que els altres anys hi venia un dia o dos en tota la temporada. ¿Què pot tenir aquest any el Falaguer de més suggestiu que els altres si no és la meva presència?... Tingui l'exquisida bondat de no mentir, de parlar clarament com jo he parlat.

Ve't aquí una cosa difícil per una noia la de parlar clar en una circumstància com aquella. Era precis dissimular encara. Feia massa pocs dies que es coneixien. En el pensament de la noia hi havia un període de prova en el qual no es pot parlar clar. Aquest període no havia transcorregut encara. Anava a mentir, però no va poder. Aquestes lleis de dissimulació són per una sala a la moda, amb les traves de la gent de societat i dels vestits d'última creació. Però allí, enfront de la gran mar serena, ja era tota una altra cosa. La veu d'ell va dir en el silenci matinal de la cala deserta:

—Jo vinc i vindré sempre per tot allà on la trobi, perquè l'estimo. I vostè?...

La veu d'ella va respondre sense ombra de torbació, amb els ulls blaus plens de la llum de la mar:

—Jo també!

IV

I no va ésser un flirteig sinó un veritable amor que va acabar amb la cerimònia pública de les noces. Després de les abraçades dels parents i del tragi inefable del dia, en trobar-se sols al compartiment reservat de l'express que els duia

cap a París en un volar de rodes brogidores, ell li va dir a cau d'orella, estrenyent la fina cintura de la seva muller:

—Tornarem al Falaguer?

—Quan vulguis.

—Ara ja no té interès. Ja he trobat el tresor.

—On és?

I ell, cloent-li la boca amb els llavis, va dir molt baix, amb la veu mig ofegada:

—Aquí...

J. MASSÓ VENTÓS

(Dibutxos de J. Girbal).

NOCTURN

SONA DINS L'HORTA UN REMOREIG.
L'HOMÉ, INCLINAT, CAVA QUE CAVA.
RENTA LA DONA AL SAFARETX,
CANTEN L'AIXADA I L'AIGUA BLAVA.

DUES CANÇONS, O NOMÉS UNA?
FLAUTEJA UN TÒTIL O UN GRIPAU?
BRILLA L'AIXADA O BÉ LA LLUNA?...
L'HORTA ÉS BRUNA, SOTA EL CEL BLAU.

CUQUES DE LLUM O BÉ PONCELLES?
ULLS QUE ESPLEN DES DELS ROSERS?
ESPURALLS D'AIGUA O RAIGS D'ESTRELLES?
NO HO SOM OÏT, NI VIST MAI MÉS.

TOT HA CALLAT; NO ES SENT L'AIXADA
NI REGALIMA EL SAFARETX,
DINS LA NIT TÈBIA I PERFUMADA
CALLEN AIGUA, TERRA I OREIG.

SÓN DUES VEUS QUE POTSER RESEN?
DUES ESTRELLES QUE HAN CAIGUT?
SÓN DOS LLAVIS ROJOS QUE ES BESEN
MAI MÉS NO HO SOM VIST NI SABUT.

RICARD PERMANYER

MUNICH. — Palau de les Glòries de Baviera

Impressions de viatge

UN VOLT PER MUNICH

Heu's aquí una ciutat que a l'arribar-hi per primera volta, hom si sent ciutadà tot seguit; perquè, malgrat ésser la tercera d'Alemanya, serva el caient de poble de l'edat mitjana i talment pareix regit per la gent burgesa d'aquells temps.

Per altra part, si és evident la influència de la terra damunt els esperits, forçant amb el transcurs dels segles els caràcters dels pobles, el muniqués se sent fortament influït per l'ambient de la natura que l'envolta, car els llacs d'aigües tranquil·les voltats d'exuberant vegetació, les muntanyes de verdor perpètua, els camps ben cultivats, el sol assaonador, els horitzons plasmant l'ànima de la cria-

tura bavaresa, tot, tot tendeix a la formació del caràcter plaent, evocatiu de totes les bel·leses de la Baviera. Per molt que hom vulgui negar l'acció decisiva del paisatge, cal en aquest cas concret, optimista, rendir-se a l'evidència i reconèixer en les costums i vida dels bavaresos el segell inconfusible de llur terra nadiua, rica i formosa sempre, aspre dins de la suavitat dels dies grisos i riallera dins de l'aspror de les tempestes.

Arribarem a Munich, després de vint-i-cinc hores de sotrac de cotxes, que pla bé enyoren els serveis i atencions d'abans de la guerra, i també, després de contemplar la visió excelsa que la natura reserva als matinejants, qual visió a bastament ens féu oblidar les fatigues del viatge. Per-

Porta Carles: Un dels portals del Vell Munich

què la Baviera, que el tren ens hi portà a l'apuntar el dia, se'ns presentà a nostres ulls engalanada amb l'espectacle sublim del dia naixent, que en seguirem el curs atentament guaitant per entre els vidres emboirats i polsosos del cotxe, forcejant

la rosada matinal, pareix que talment els hagin sembrat de brillants al donar-hi el sol d'esquitllentes. I la vida neix al contacte de la llum, i tot es renova a nostra vista i l'esperit es desperta per a batre's en les frisanques de la nova vida.

Plaça de Santa Maria, des de la Casa de la Ciutat
(a l'esquerra la Font dels Peixos)

a l'ensem nostra vista per tal de travessar les glopades de fum que llençava la màquina del tren, com pretenint borrar el magnífic panorama embolcallat encara amb la boira matinal, prou difumat ja per la velocitat.

Obirem com la terra surt lentament de la foscor, passant per un gradual canviament de matisos, i apareix el sol roent, qual radiant imatge persisteix força estona en la retina. A l'ensem que s'apaguen les estrelles, els ocells emprenen el vol joganer tot xiuxiuejant alegrement, les muntanyes s'engalanen com de festa, i els prats, verdejants de tonalitats diverses, regats suaument per

El sol roent s'ha blanquejat, il·luminant els camps amb tota llur esplendor, fertilitzant el terror on el gra no hi falla, on els sembrats, ufanosos, enjoiem l'esperit i on els prats, riallers, embaumen l'atmosfera de la puresa i de l'amor al treball que hom arreu endevina. El paisatge sembla talment un immens jardí de terra cultivada i és un criader fecund del bon bestiar; per això hom diu que la Baviera és el rebost de l'Imperi.

L'entrada del tren a l'estació de Munich fuetejà nostres esperits, retornant-nos a la realitat de la vida, que es traduí en aquells moments en l'endreda de nostres cossos mat-

xucats, al trasbals gens agradós dels bagatges i a la necessària recerca d'hostalatge. Som a Munich, doncs, un clar matí del mes de juny, i encoratjats per l'influència del paisatge que acabàvem d'admirar, tot ho trobem formós, amarat d'una boira subtil i tèbia, que ens sorprèn tot esperant un agradós sojorn en aquesta ciutat dels grans museus, de les infinites obres d'art, de l'estoig màxim de les coses belles de l'Imperi, car hom diu que és el centre principal de la vida artística d'Alemanya.

Animosos, emprenem adaleraada volta per la ciutat, fent via per carrers i places d'edificacions modernes, per altres que ens transporten als temps medievals i per altres dels barris industrials, que ens demostren la potent força creadora de la capital de Baviera. Així nostra vista s'enjoia amb la troballa dels brolladors monumentals de Wittelsbach i Germanenbrunnen, més enllà amb la façana del Palau de Justícia, i, donant la volta al Palau de Cristall, ens trobem front una de les més belles esglésies de Munich, la basílica de Sant Bonifaci, patró del poble, començada l'any 1835 per ordre de Lluís I en ocasió de llurs bodes d'argent. Un xic més lluny d'aquí hi ha la Plaça Reial, amb les Propylées, edifici d'estil grecodòric; la Glyptothek, contenint rica col·lecció d'obres originals d'escultura antiga, i al davant s'hi escau el Palau de l'Exposició de Belles Arts.

Seguint per Briennerstrasse arribem als pocs moments a

Un dels carrers principals de Munich, amb l'Arc de Triomf al fons

la Plaça de Santa Carolina, on s'hi aixeca, al centre, l'obelisc en coure, manat construir pel rei Lluís I a la memòria dels trenta mil bavaresos morts en la guerra de Rússia l'any 1812. Prenent des d'ací la direcció nord, trobem la Vella Pi-

El Palau dels Reis de Baviera

La Font Germanenbrunnen, a Munich

nacotea, amb pintures dels segles xiv al xviii, i, seguint dret, la Nova Pinacotea, edifici d'estil romà fet a posta per a servir-hi la rica col·lecció de pintures propietat de Lluís I.

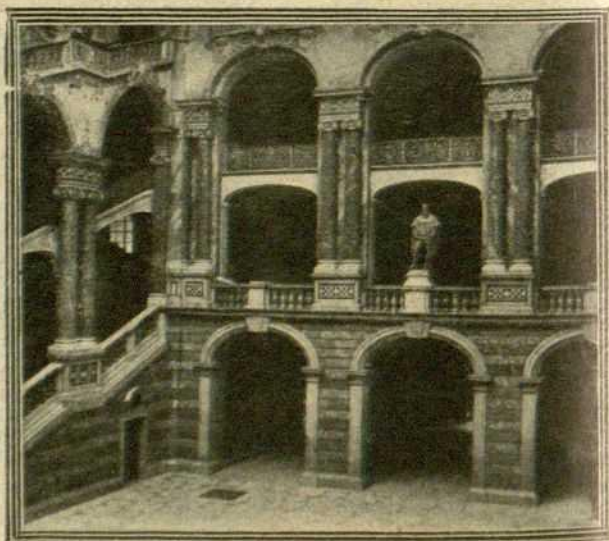
Prop de l'Acadèmia de Belles Arts s'hi aixeca el superb Arc de Triomf dedicat a l'exèrcit bavarès, seguint els plans de l'Arc de Triomf de Constantí, de Roma. Aqueix arc marca la fi del carrer més elegant de Munich, en el qual hi ha nombrosos edificis públics, també manats construir pel tantes voltes nomenat rei Lluís I.

Amb un cop de coll més, arribem a la Max Josephsplatz, plaça d'elegant aspecte pels edificis formosos que la tanquen, car al nord hi ha el Palau Reial, al sud la casa de Correus, a l'est el monument al rei Max Joseph I i el Teatre de la Residència, i, entrant pel sud-oest, ens trobem al carrer més llarg de Munich,

que amida 1644 metres, nomenat Maximilianstrasse, lloc predilecte de l'elegància muniquesa i a l'ensem on s'hi escauen els principals comerços de la ciutat.

Els vells carrers ens porten al Museu Nacional, Monument de la Pau, Teatre del Príncep Regent, església de Sant Pau, d'estil gòtic primitiu, voltada de cases veïnals quals propietaris tenen cura en adaptar l'estil medieval a les noves edificacions, i bon xic enllà la vista s'esplaia per immensos terrenys destinats a esbarjo de la quitxalla. A l'oest d'aquests terrenys els bavaresos hi han bastit la Galeria de la Glòria, qual edifici,

d'estil dòric, pareix ajaçat damunt frondosa arbreda i voltat de catifa de verdor, que contrasta amb la blancor del marbre utilitzat en la construcció, i del mig d'aquesta s'aixeca arrogant l'estàtua en bronze de la Baviera, representada per grandiosa matrona de l'Antiga Germània, protectora

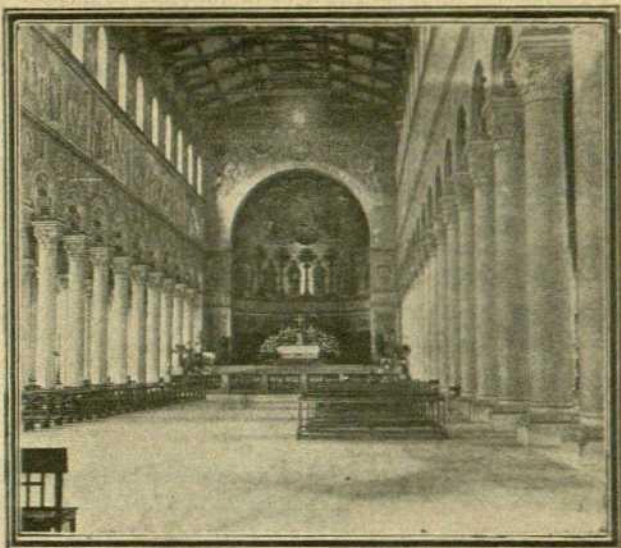

Interior del Palau de Justícia, de Munich

de llur país, la qual, des d'aquest alterós lloc, vigila els jocs dels infants com pretenint dirigir-los vers el camí del patriotisme.

De retorn al centre de la ciutat, ens situem a la Plaça de Santa Maria, que és el lloc més interessant de Munich, doncs, malgrat els nous edificis que s'hi han aixecat, serva l'aspecte característic de la vella ciutat, i on actualment els burgesos hi celebren les reunions diumengeres, s'hi organitzen les cavalcades i totes les festes populars de l'any.

Al centre d'aquesta plaça hi ha la imatge de la Verge, al cim d'una columna de 6 metres d'alt; en l'angle nord-est, el brollador dels peixos, on cada any el dilluns de carnaval hi fan una festa grotesca els xicots que han acabat l'aprenentatge de matadors de bestiar; per la part est, la plaça és tancada per la vella Casa de l'Ajuntament, conservant-se d'ella una

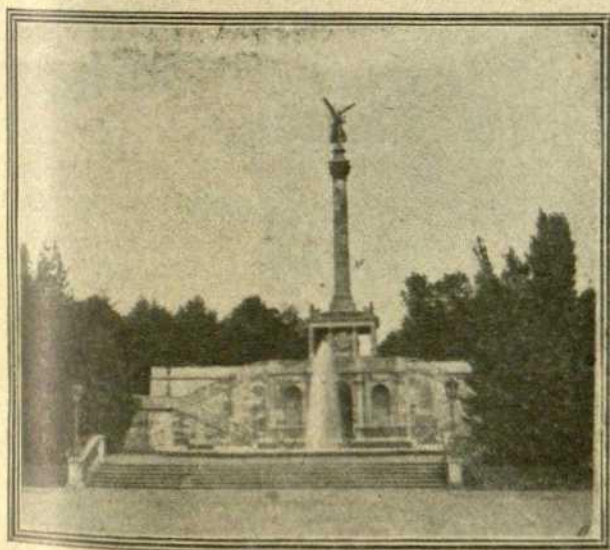

Interior de la Catedral Basílica de Sant Bonifaci

antiga torre que data del 1315, i tota la part nord correspon a la façana de la nova Casa de l'Ajuntament, qual edifici fou aixecat en el lloc dels antics palaus de l'Estat bavarès. Aquesta construcció, malgrat ésser moderna, és remarcable per l'arquitectura gòtica, elegant i florida,

destacant-se al primer pis una formosa galeria on s'hi simbolitzen l'indústria, l'economia domèstica, el valor cívic i la beneficència, i a l'esquerra s'hi veu un cos triangular avançat en forma de galeria cuberta, que aixopluga l'estàtua a cavall del Príncep Regent, fosa en metall daurat.

Utilitzant la mateixa arquitectura gòtica, aquest edifici fou eixamplat per l'est, en 1900, construint llavors la torre de 85 metres d'alt, en la qual hi ha instal·lat el popular rellotge amb campanes musicals i les plataformes movibles on dansen uns ninots ricament

Munich: Monument de la Pau

abillats, del qual ja hem parlat en aquestes pàgines.

A pas lleuger hem donat el volt per Munich, dolent-nos que la manca de temps ens privés de conèixer i admirar tota l'importància artística, comercial i industrial d'aquesta formosa ciutat. Quan la premsa acompanya al viatger, hom esdevé un aparell cinematogràfic que recull tot quan passa pels seus ulls convertits en objectius per tal de servir-ne el record més o menys perdurable i viu segons la potència dels objectius, la llum, l'at-

mosfera, l'hora que ha impressionat, i, per altra part, cal fer un suprem esforç per a retindre en el clixé de la memòria les diverses modalitats dels caràcters de les gentes que ha tractat, que ha vist pocs instants, a les quals no ha parlat a voltes, desitjant així satisfer una natural curiositat de turista observador, la qual hom no pot encomanar al clixé fotogràfic.

FRANCESC DE P. BLASI

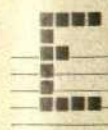
Juny 1922.

Església dedicada a Maria Auxiliadora

(Fotografies de l'autor de l'article)

La música popular portuguesa

 XISTEIX, ja fa temps, entre la intel·lectualitat portuguesa i la intel·lectualitat catalana, un viu corrent de simpatia. Els esperits veritablement conreuats d'una i altra terra tendeixen a unir-se, a entendre's, a fusionar-se germanivolament. L'hora és, doncs, potser oportuna per a dedicar alguns mots breus a la música popular dels portuguesos.

El paisatge de Portugal és bellíssim i ple de llum. I els fills d'aquella terra són ben sensibles a la bellesa i a la llum del país llur. Són, demés, essencialment contemplatius. Ara bé: la música popular de Portugal reflecteix, com arreu, l'ànima del poble. És, doncs, generalment, dolça, melangiosa.

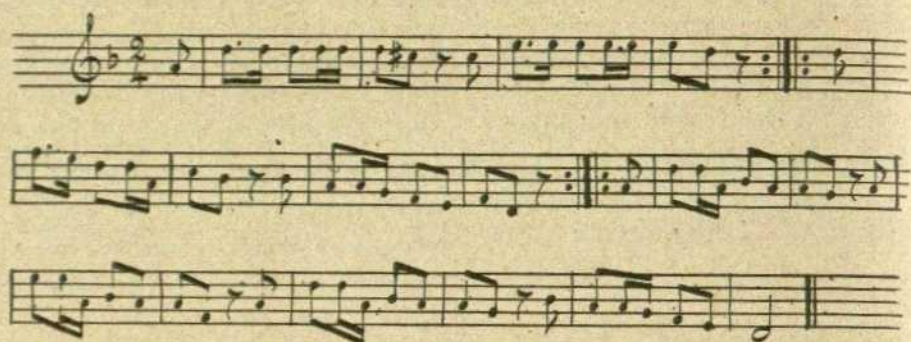
Força caires de la vida social i espiritual d'aquell país són ben semblants a la vida social i intel·lectual d'Hispania. Vol això dir que a Portugal, com a Hispania, moltes coses interessants no han passat encara — i no parlem de les que no hi han encara arribat! — de l'estat que podríem qualificar de nebulós. No s'ha encara fet, per tant, a Portugal — com tampoc en altres terres... — un treball seriós entorn del folk-lore d'aquell país. Teòfil Braga, un dels presidents, com ja és sabut, de la jove República, es va ocupar un xic d'aquest assumpte, però considerant-lo únicament des del punt d'obir literari. Hom ha publicat, però, a Portugal, algun recull (sovint mal harmonitzat) contenint danses i cançons. Però tot plegat és ben feble, ben insuficient.

La forma musical més generalitzada entre el poble portuguès, és el *fado* (destí). Els *fados* coneguts són nombrosíssims. Citem-ne alguns: *fado hilario*, *fado corrido*, *fado da muraria*, *fado churadinho*, etc.

L'acompanyament del *fado* (confiat, generalment, a la guitarra portuguesa) es presenta de maneres diverses, però la forma més coneguda és aquesta:

Després d'aquest curt preludi, apareix, per exemple, la següent melodia (*fado churadinho*):

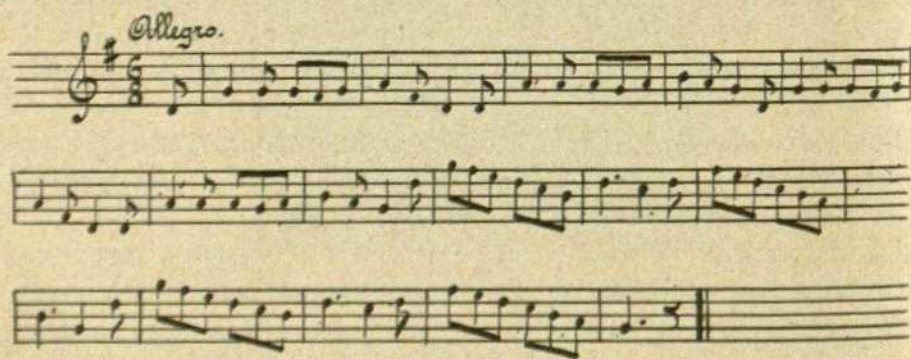
Aquesta melodia és una de les més clàssiques d'aquest gènere. Serva el caràcter del veritable *fado*. Fou recollida a Lisboa, l'any 1850.

El *fado* representa la característica principal del folk-lore musical portuguès. Cada regió posseeix a Portugal, com s'endevina, la seva música. Però hom troba el *fado* arreu d'aquell país.

A Coimbra, on hi ha la Universitat més important de Portugal, els estudiants segueixen el curs del *Mondego*, tot cantant el *fado*. A la nit, el fet en qüestió és ben suggestiu. I el *fado* esdevé un nocturn deliciosament i delicadament sentimental. A Espinho, a Figueira, Cascaes, Cintra, etc., hom el canta sota els balcons de les promeses. I aleshores adquireix el sentit d'una serenata.

Són interessants els cants populars que hom canta en certes festes o aplecs religiosos. El dia dedicat a la festa d'un sant, d'una capella determinada, la bona gent acut d'arreu tot cantant. I sorgeixen melodies delitoses i plenes de frescor.

Heu's aquí ara una cançó coreogràfica de *Minho*:

En algunes de les cançons regionals apareix la música barrejada amb la declamació. En certa cançó de Coimbra (recollida també l'any 1850), nomenada *Cava-*

Ileiro do Mondego, després de setze compassos cantats, s'hi senten dos compassos recitats i, finalment, alguns mots declamats sense música:

La música popular portuguesa és extremadament suggestiva i reflecteix — com dèiem — l'ànima del poble. Algun músic estudiós, de Portugal, o millor encara, alguns músics estudiosos escampats arreu del formòs i assolellat país, haurien de procurar recollir, estudiar i servir, en un mot, els tresors folk-lòrics. Si això no es fa, molts ritmes, moltes cançons seran ja decididament perduts. I caldria servir-los, al contrari, de faisó amorosivola!

A. M.

Dues Germanes

per

~~~~~ Pierre Valdagne ~~~~~

A primera vegada que vaig ésser introduït a casa del senyor Guillem Mérendère, em vaig sentir singularment torbat per la bellesa de la seva filla petita, Isabel.

En veritat, Júlia Mérendère, la gran, tenia unes faccions més regulars; s'assemblava molt, per cert, a la seva mare, que devia haver sigut molt bella, però que veia baix l'aspecte d'una dona in-

finítament tímida i discreta.

Pel contrari, Isabel, tota ella un esclat de joventut i de gràcia, frapava tot seguit pel seu atractiu, per una fantasia feliç, un extraordinari delit de viure, per la novetat en ses idees i una certa ironia que jo trobava el més divertit del món.

Isabel anava a complir vint-i-un anys; Júlia acabava de fer-ne vint-i-tres; les dues germanes s'estimaven tendrament; però mentre la més jove no veia en Júlia més que una segona mare, quasi tan sèria com l'altra, Júlia persistia en considerar a Isabel com un incorregible diablet, deliciós però desconcertant, que es trobava encara molt lluny de l'estat de bondat i circumspecció a què deu arribar una jove ben educada, abans d'obrir-li les portes de la vida.

A mi m'han agradat sempre els naturals espontanis; la jovenívola fantasia d'Isabel m'atrèia i esdevinguérem, en poc temps, excel·lents i alegres amics. A partir de la meua coneixença amb els Mérendère, la seva casa s'havia transformat: a qui més, d'Isabel o jo, podia inventar passatemps nous o pretextos per a sortides i diversions. Júlia ens hi seguia i hi prenia la seva part; però si d'una banda Isabel no cercava en ma presència, i amb la meua complicitat, més que motius de major exuberància, Júlia, amb un esguard dels seus preciosos i serens ulls, ens marcava els límits justos de les

nostres expansions; talment com dues criatures entremaliades, baix la vigilància d'una severa guardiana.

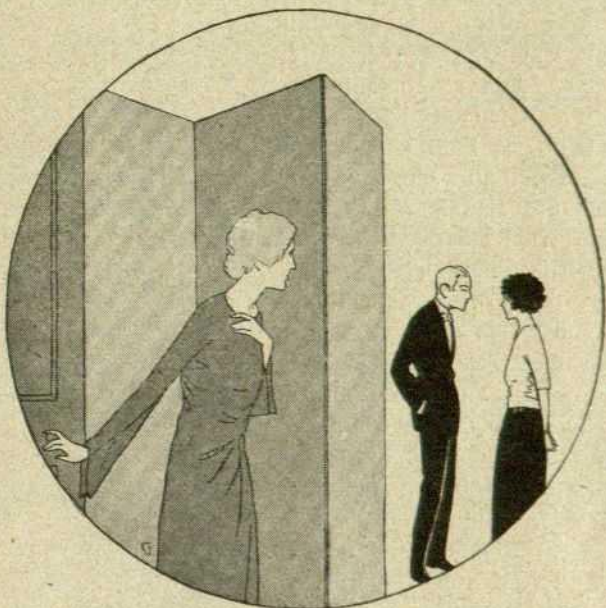
El que tenia d'arribar, arribà. Em vaig enamorar d'Isabel. La jovialitat del seu caràcter, la seva brusquedat una mica infantil, els seus gestos espontanis, sense segones intencions, sense el més mínim detall de coqueteria; tot això no va privar-me d'endevinar en ella la dona esquisida que esdevindria, el jorn en què l'amor hagués pres possessió del seu cor.

El que va semblar-me tot seguit molt difícil va ésser dir-li, car ella estava a cent llegües de sospitar-ho. Ja m'imaginava la seva estupefacció en sentir mes primeres paraules. A ben segur no havia mai imaginat que jo, el seu company, pogués convertir-se en un probable marit. Jo ja la sentia contestar-me, amb una ganyota de desgrat:

—Quina mala idea!... Estàvem tant bé com estàvem!... Sabeu que ara correm el perill de no divertir-nos ja més?...

Així doncs, com que res apressava, vaig decidir preparar el terreny amb tota calma.

Però, sens dubte, és ben difícil a un enamorat dissimular completament; ja que si Isabel, innocent i joiosa de viure, no sospitava els meus ocults sentiments, la seva germana els endevinà, tot just acabaven de néixer, i vaig observar que s'en sentia trasbalsada.

Quan Júlia comprovà que les seves il·lusions eren fallides, sofri una cruel decepció...

Mentre jo m'era llençat a estimar a Isabel sense que la joveneta s'en dongués compte, Júlia s'havia enamorat de mi... i vaig adonar-me'n amb estupor.

Per a ella, la meua assiduïtat en la casa, la joia, el moviment que jo hi portava, no tenien més que una finalitat: acostar-me a la gran de les dues germanes, tot fent servir de pretext a la petita enjogassada.

I per altra part, Isabel no era una criatura sense cap importància? Solament Júlia, raonable i reposada, devia cridar l'atenció d'un home com jo. Isabel es casaria al seu temps, després d'ella, tal com era natural, tal com el costum ho havia establert.

Quan Júlia comprovà que les seves il·lusions eren fallides, sofri una cruel decepció. Jo vaig assistir a un espectacle tant més dolorós per quant la pobra noia volia dissimular la seva pena; per primer cop en la vida vaig poder contemplar davant meu una gran dolor.

Bruscament, aquesta dolor prengué possessió de tots mos pensaments; bruscament, vaig sentir-me atret vers ella, amb molta més força encara que no havia estat seduït per la gràcia lluminosa i xiroia d'Isabel. Jo no estimava a Júlia, però la idea de

què anava a causar-li un disgust, em devingué insuportable. Era tan sols pietat? ¿Certs afectes en els quals l'amor no hi té paper, no són més imperiosos que l'amor mateix? Jo vaig veure, en els preciosos ulls de la jove, un desengany tan gran i una resignació tan corferidora, que em mancà coratge per a seguir avant.

Un viatge, del qual vaig exagerar-ne la necessitat, em serví de pretext per a allunyar-me durant un quant de temps;—aprofitaré aquesta treva per a reflexionar.

Però em semblà que ja havia estat recompensat del meu sacrifici, quan es posà en mi l'esguard asserenat de Júlia.

Havia conservat amb els Mérendère una correspondència freqüent. L'istiu vingué i els Mérendère s'en anaren a Suïssa. És des d'allí que Isabel, en algunes lletres plenes d'una espontània alegria, em féu un dia sospitar que un tal Emili Chaudel, un xicot simpàtic, semblava disposat a demanar aviat la seva mà. Aquesta eventualitat la divertia; ella m'en parlava amb desinterès i, si bé semblava disposada a acceptar aquest casament, el to de les seves lletres m'evidenciava que el seu cor no estava enamorat.

El meu saltà dintre del pit. L'amor que jo tenia per Isabel tornà a flamejar de nou. Certament, jo era ben ximple. Per un escrúpol sentimental, per a no causar una pena a Júlia, anava a deixar-me escapar la felicitat d'entre les mans! Aquell Emili Chaudel no s'amoïnava pas per tant poca cosa!

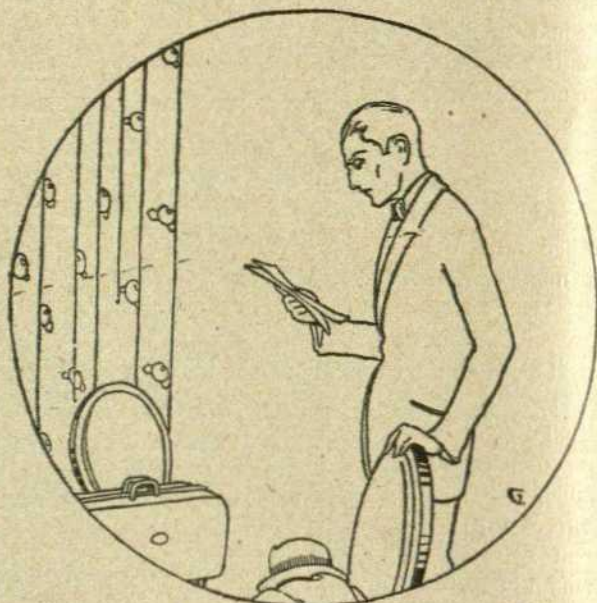
Preparava ja la meua maleta per anar a combatre amb el meu adversari i derrotar-lo aviat—n'estava segur—, tant irresistible em semblava el meu ardiment, quan vaig rebre aquesta lletra de la germana gran:

«Apreciat amic: Veniu aviat! Jo sé que esteu enamorat d'Isabel i és possible que aquesta estigui aviat promesa amb un altre. Veniu aviat! Potser no m'està bé d'escruiure's així, però sento per vos una gran simpatia i aquesta simpatia ha augmentat encara després de nostra absència.

«Em sembla que obraria malament si no vos prevenia per a que vinguessiu a salvar vostra felicitat.—Júlia».

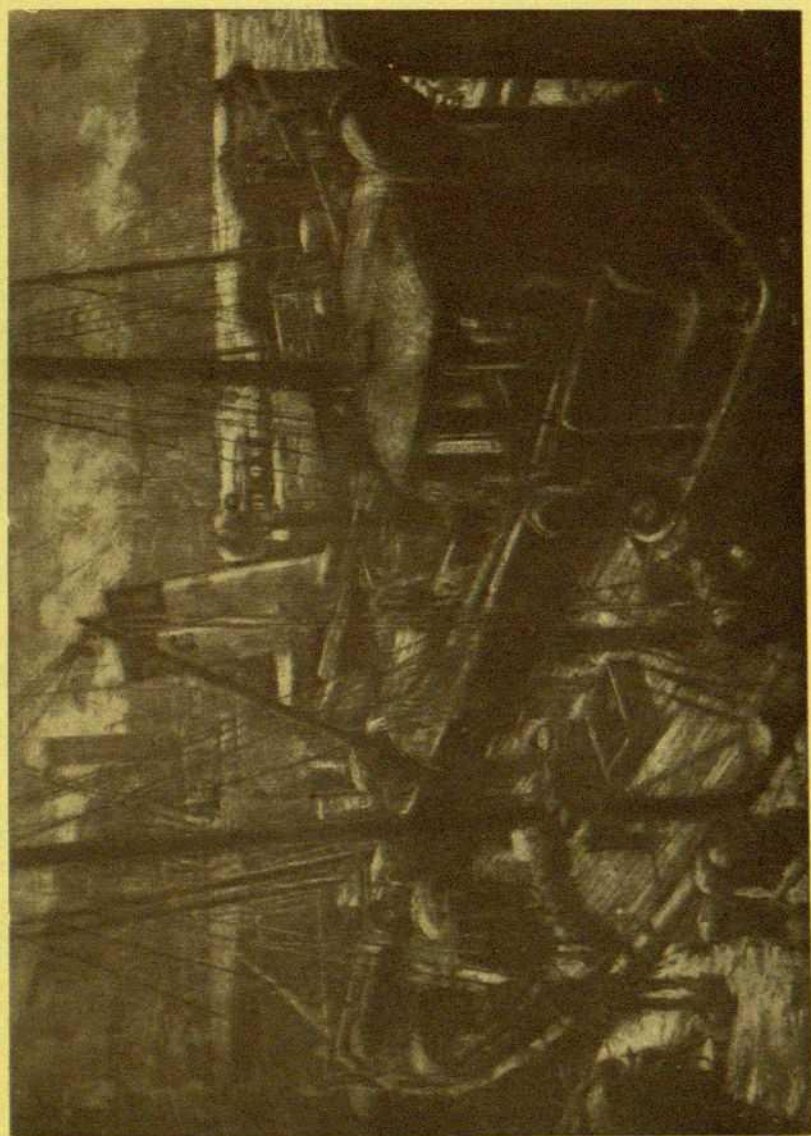
Ja he tornat. He assistit al casament d'Isabel, sense sentir la més petita emoció, i dintre vuit dies Júlia serà la meua esposa.

I pensar que ella encara tremola, l'admirable promesa, i que es resisteix a creure que m'ha captivat de cap a peus!

«Apreciat amic: Veniu aviat! Jo sé que esteu enamorat d'Isabel...»

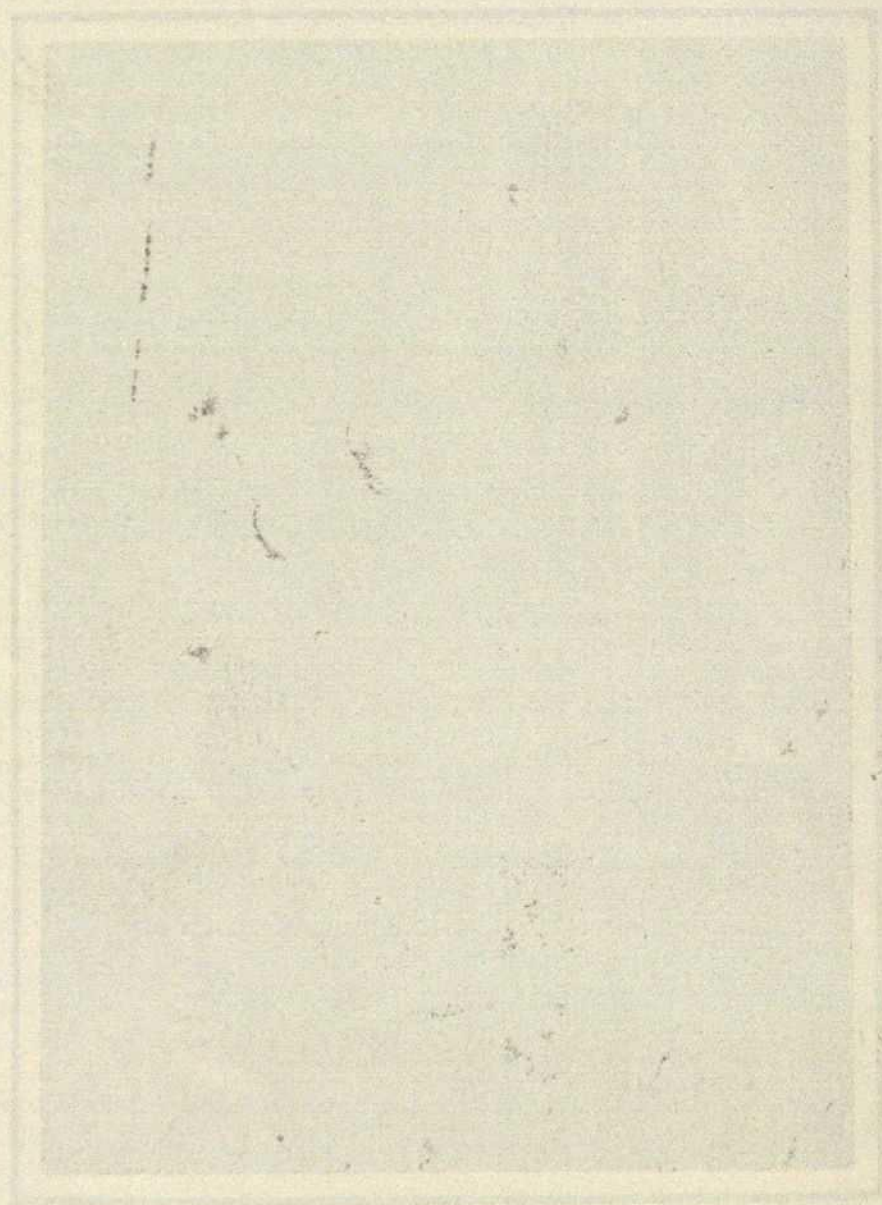
F. RIBERA I FONT, trad.

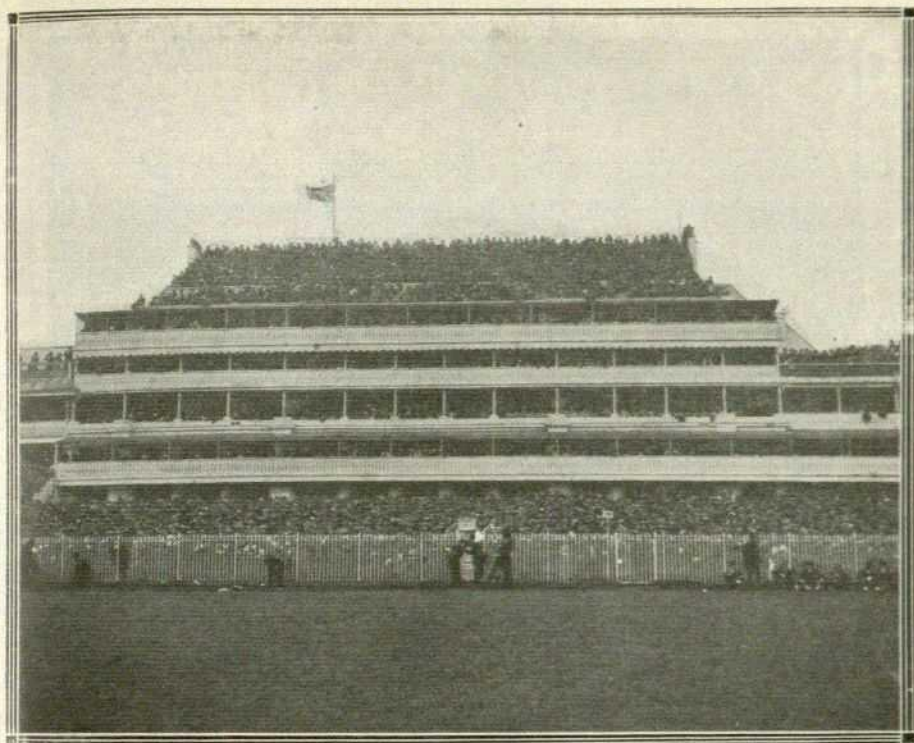

Aiguafort de
Qafel Ebrany

UN RECÓ DEL PORT DE BARCELONA

SUPLEMENT ARTÍSTIC AL
N.º 65 DE D'ACÍ I D'ALLÀ

Magnífic aspecte de les tribunes, moments abans de començar la gran carrera. Per a donar una idea de l'interès del públic per aquesta cursa, sols direm que hi hagué un gran nombre de persones que pagaren, demés de l'entrada corresponent, dues lliures per a ésser dels primers en ingressar a les tribunes.

Les famoses carreres de cavalls del Gran Premi "Derby" a l'Hipòdrom d'Epsom

Com cada any, ha sigut esperada i celebrada pels deportistes anglesos i per quasi tots els del món, aquesta important carrera; però en el present, potser encara ho fou amb més ansietat, donada la vàlua dels elements que hi havien de pendre part.

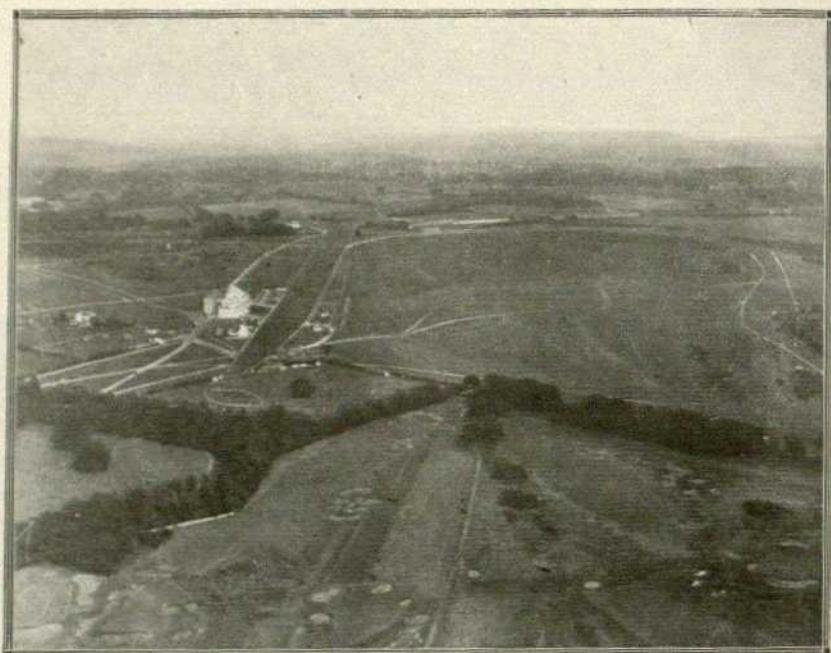
La carrera de cavalls, en la qual es correu el premi "Derby", constitueix sempre a Anglaterra l'aconteixement deportiu més important de l'any; però en el present, donada la qualitat dels jockeys i dels cavalls,

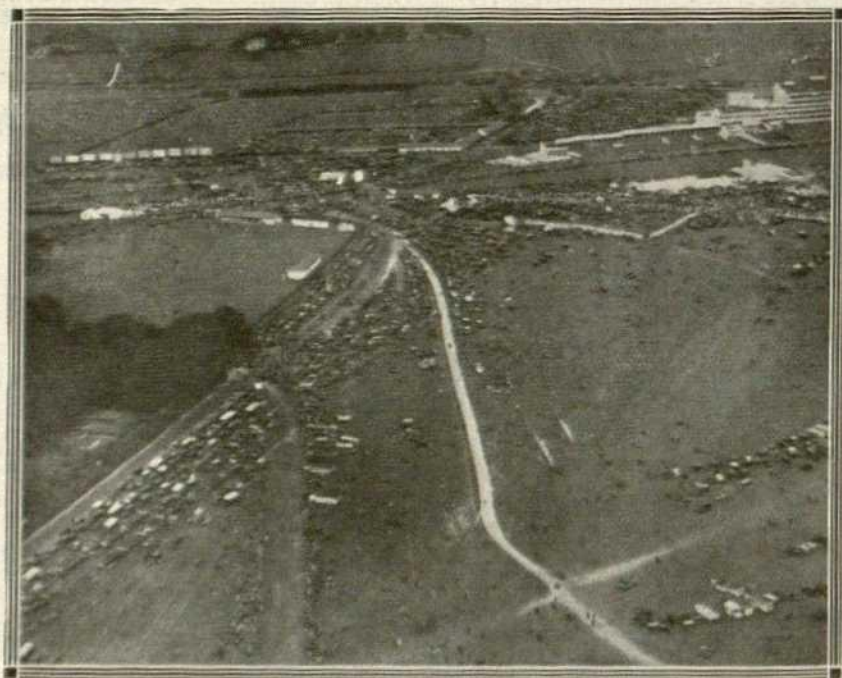
hi assistí una immensa multitud, que es dirigeix a Epsom, utilitzant tota llei de mitjans de transport, des del senzill carret al sorollós aeroplà i, principalment, els ferrocarrils, que han transportat una enorme quantitat de viatgers, que exigeix diversos serveis extraordinaris.

Es calcula que recorregueren els 25 quilòmetres que separen Londres d'Epsom, més de 150.000 persones, entre espectadors, curiosos i venedors ambulants. El cop de vista que els voltants de

Cap a les carreres!...

Vista general de la gran idiosa àrea que ocupa l'Hipòdrom d'Epson

Fotografia del mateix hipòdrom, durant la cursa, presa des d'un aeroplà

l'hipòdrom oferien, no cal descriure'ls; en donaran una idea aproximada les fotografies que publiquem a continuació.

Tota l'alta societat londinense hi era present, junt amb els polítics més caracteritzats, tots els membres de les altes Cambres i fins els prohoms del partit laborista. Unicament els Reis d'Anglaterra no hi pogueren assistir, a causa de la malaltia de la princesa Christian; no obstant, representà a la família reial el jove i popular príncep de Gales, al qual l'enorme multitud aclamà, de peu dret, en entrar a la tribuna. En aquest moment el grandios hipòdrom presentava un cop de vista esplendorós.

Les apostes que es creuaren durant la carrera foren nombrosíssimes, i la majoria d'elles a favor del que fou vencedor de la carrera, puix el jockey Donoghue, que montava el cavall *Papyrus*, és el més popular de tots els jockeys anglesos, el qual ha guanyat ja tres vegades el gran premi «Derby». En arribar aquest jockey a la meta, l'ovació fou indescriptible.

El segon cavall, *Pharos*, perteneix al Ministre de la Guerra, Lord Derby, el qual ha intentat diverses vegades guanyar el primer lloc.

Prengueren part en la carrera 19 cavalls, essent el resultat el següent:

Primer Premi: Cavall *Papyrus*.

(Les apostes es pagaren a 100 contra 15.)

Segon Premi: Cavall *Pharos*.

(Les apostes es pagaren a 6 contra 1.)

Tercer Premi: Cavall *Parth*.

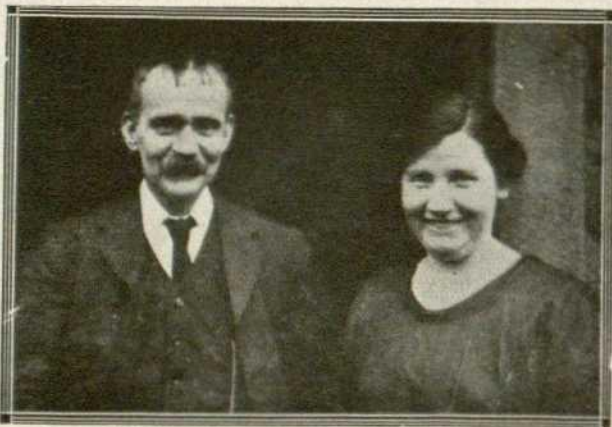
(Les apostes es pagaren a 33 contra 1.)

El regres de la multitud a la capital, després de les carreres, va durar bastantes hores.

Una concurrent notable

La senyora de l'ex-primer Ministre Asquith (a l'esquerra), seguint els incidents de la gran cursa.

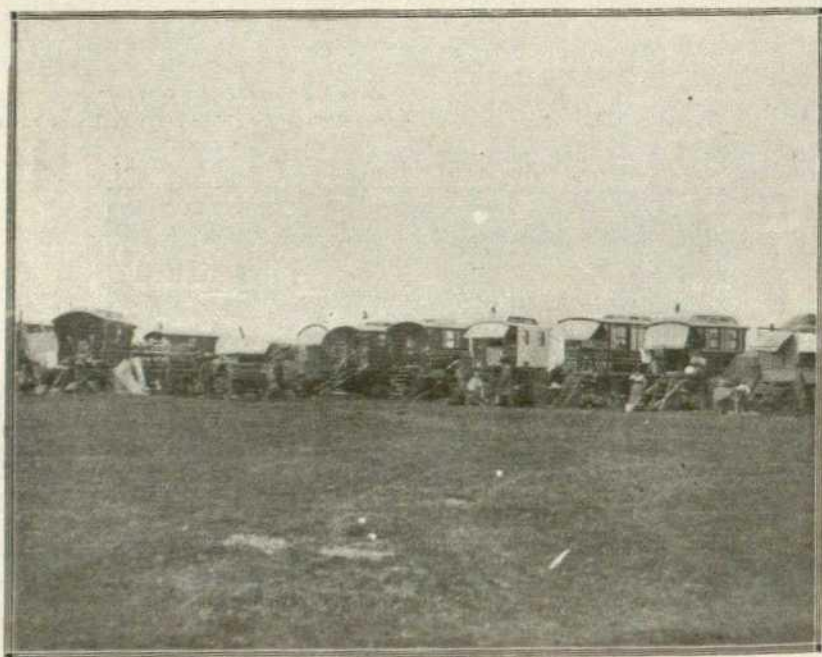
Els que hi guanyaren més... sense córrer

Mrs. Ford i la seva muller, que, de resultes de la seva aposta al cavall «Papyrus», varen guanyar 31.000 lliures esterlines, devenint milionaris en un moment.

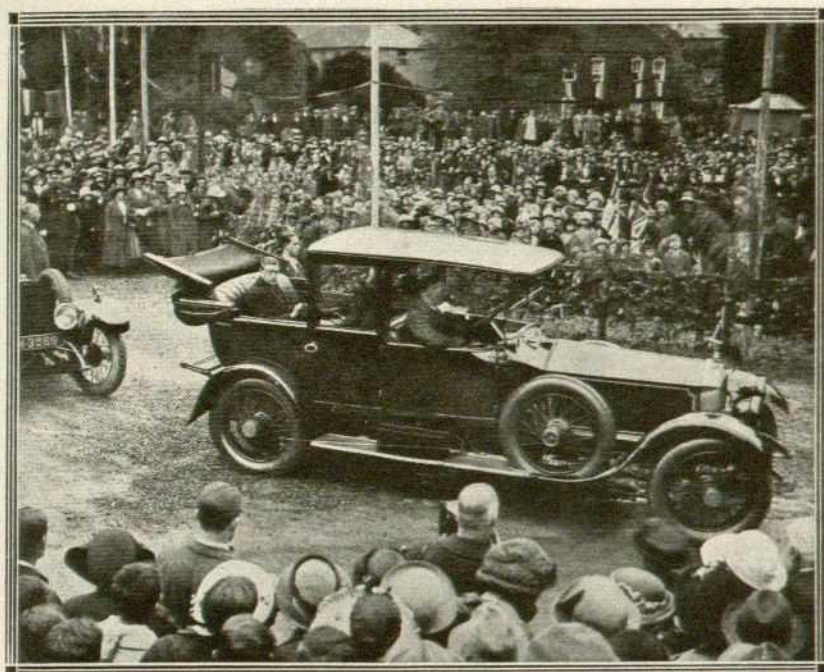

L'estació de Tattenham, prop d'Epson, a l'arribada d'un tren de Londres
La gentada dirigint-se a l'hipòdrom

Carros-barraques de refrescs i restaurants, instal·lades en el camí que condueix a l'hipòdrom

L'arribada del princep de Gales a l'hipòdrom.
Els boys-scouts i les Girls-scouts, saludant al representant dels monarques.

La policia que tingué cura de l'ordre durant la celebració de la carrera.

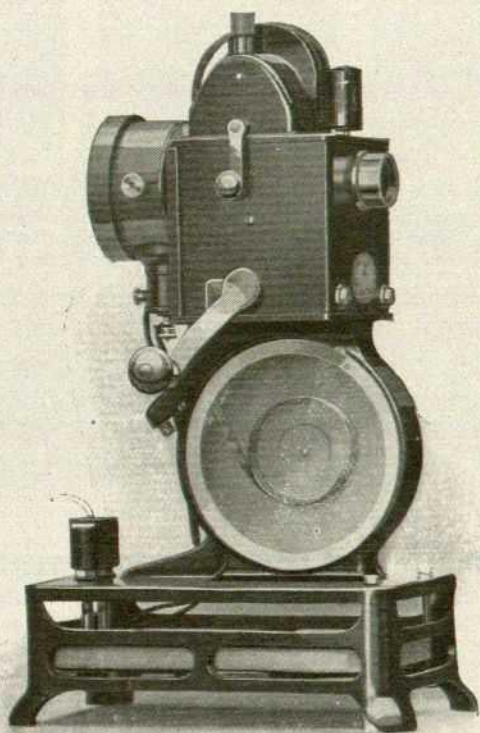
El moment culminant

Mr. B. Irish, amb el
seu cavall *Papyrus*,
que muntà el jockey
Donoghue, guanya-
dor de la gran carre-
ra «Premi Derby».

(Fotografies france-
ses, per
F. Sanchez-Català).

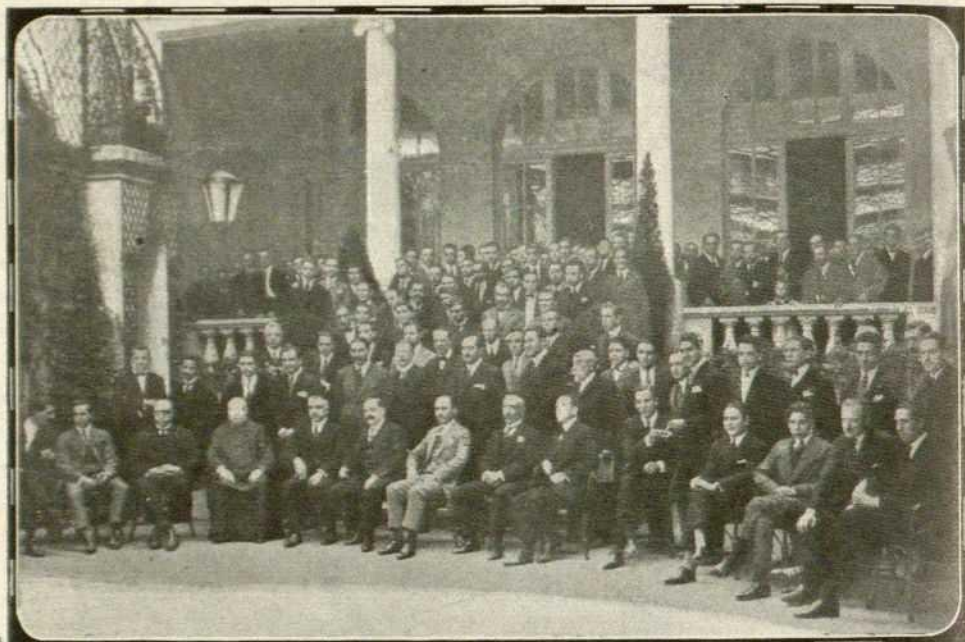
Pathé-Baby

EL CINEMA A CASA

Genial adaptació del cinema per a família, el Pathé-Baby porta a sa casa una font inesgotable de distracció, un mitjà poderós i fecund d'ensenyança per medi de la imatge. Cada pel·lícula és un tros de vida: còmica, dramàtica, instructiva, segons vostè esculli.

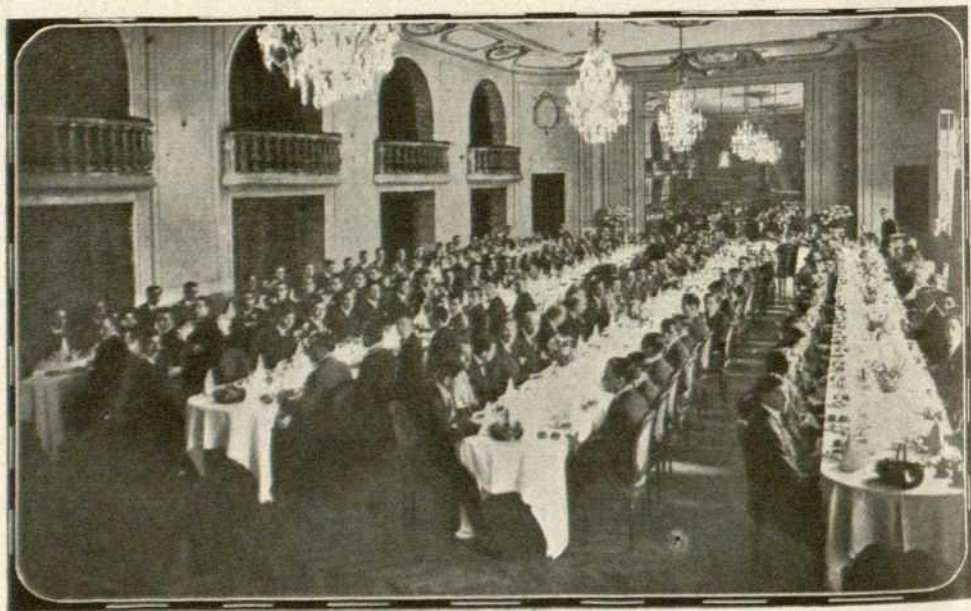
DEMANI CATÀLEGOS I FULLETS A

PATHE-BABY. Societat Anònima Espanyola
Rambla Catalunya, 8. Barcelona. Telèfon 2064-A.

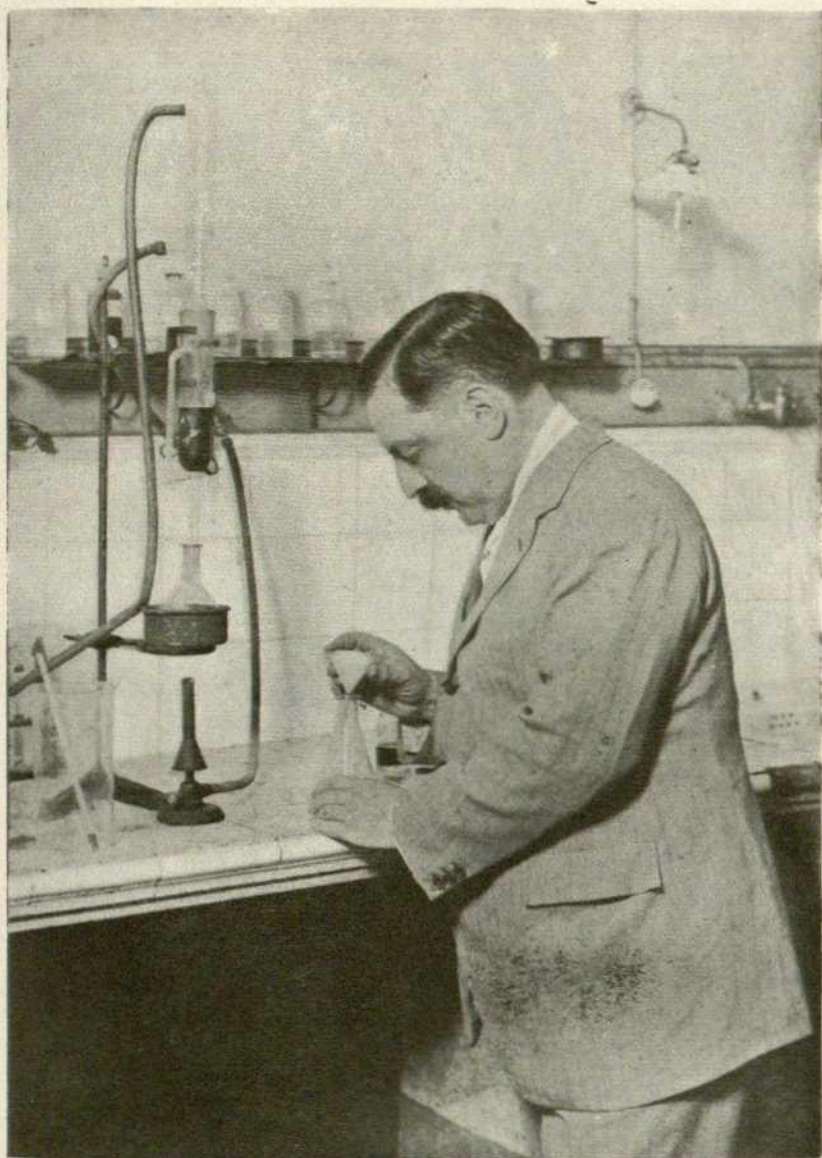

El Dr. En Josep Agell, voltat dels seus admiradors que tan merescudament l'homenatjaren per la seva valuosa obra personal en el si de l'Escola Superior de Química Aplicada, que amb tan de zel i entusiasme dirigeix

L'Homenatge al Doctor Agell

Aspecte de la Sala de Festes de l'Hotel Ritz, durant el Banquet dedicat a l'eminent home de ciència
(Cls. Sagarra)

FIGURES D'ACTUALITAT
EL DOCTOR EN JOSEP AGELL

l'eminent químic, director de l'Escola Superior de Química Aplicada, al qual s'ha dedicat darrerament pels seus companys d'èsgola, alumnes, ex-alumnes i nombrosos admiradors, un merescut homenatge als seus alts mèrits científics.

D'Art Fotogràfic
POBLET (Contrallum)

Bella fotografia del nostre distingit col laborador senyor Forcada Marsà

D'Art Fotogràfic

Sant Llorenç de Munt (El Turó de les Set Cabres)

Magnífica fotografia del nostre distingit col·laborador En Josep Boncompte, de Terrassa

Resclosa d'hormigó — alçada, 2'60 mts. i llargada 125 mts. — per a l'aprofitament hidràulic que posseïx D.ª Tecla Sala, a Roda (Vich).

Pont sobre el riu Ter, a Orís (Torelló)
"Colònia Calvet"

Cases per a obrers a Orís (Torelló),
"Colònia Calvet"

Fàbrica de filats i teixits, a Castelltallat,
de Successor Fill de Isidre Carne.

F. VIVES PONS

ENGINEYER INDUSTRIAL

Projectes i direcció per a
la construcció d'obres per
aprofitaments hidràulics,
edificis per a la indústria;
centrals elèctriques, etc.
Especialitats en fàbriques
: : de filats i teixits : :

Telegrames
i Telefonemes
"VIVEPONS"

GIRONA, 112
TELÉFON 623 G

BARCELONA

Mlle. SUZANNE
acariciant

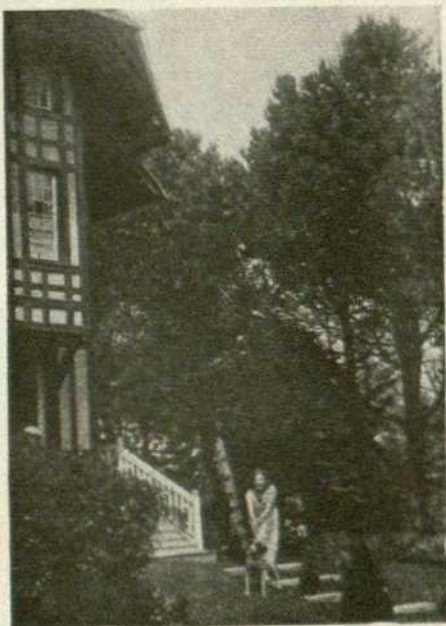
LENGLEN
un colom

La campiona femenina mundial de tennis

Sussana Lenglen és per cinquena vegada la incomparable campiona femenina. Tots els cronistes esportius, i inclús la seva més alta contrincant, li adjudiquen els envejables noms d'incomparable, prodigiosa i meravellosa. Miss Mlle. Kane, que jugà la final del campionat amb ella, li diu que jugà molt bé.

La pròpia Miss Kane es sent subjugada per la «french girl», que, com altres anys, ha atret en el present a Wimbledon la multitud d'una manera absoluta.

No obstant i haver-hi a Wimbledon els més grans jugadors de tot el món, cal dir que l'atenció del públic se l'emportà Sussana. Les dones, sobretot, moltes de les quals ja feien cua a les set del matí del dia de la final del

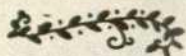
En el jardí de la vil·la "Mon recó", del seu oncle, amb un dels gossos predilectes

campionat, s'encanta-ven davant de Sussana. El capell carbat, que duia cenyit per l'ampla cinta vermella, i el senzill vestit blanc i transparent i els pantalons de seda blanca, eren comentats i admirats i fins i tot imitats l'endemà mateix.

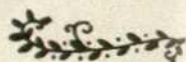
«Bella noia—ha escrit Jane Doc, amb un judici insuperable com és el d'una dona envers una altra—i presència superba de gladiadora; arrogància d'emperadriu pagana; la gràcia de Diana; l'esveltesa de peus d'una mestressa de ball; la sublim seguretat d'una predilecta dels déus, la qual sap prou bé que solament veure-la travessar la «Cort» paga el cost de l'entrada.»

I altre escriptor diu, encara:

«El riure franc de

D'esquerra a dreta:
M. Lenglen, Mlle. Sussana
Lenglen, M. Hugot,
Mme. Lenglen,
Mme. Hugot

Sussana i els llavis carnosos que s'obren revelant unes dents amples i sòlides?

Què pot dir-se del joc de Sussana? Si falten adjectius als tècnics, ¿què han de fer els profans? Endevena infal·liblement on l'adversària llançarà la pala; destrueix infal·liblement els càlculs de l'adversària sobre el punt on caurà la seva pala. Si pensa que serà

La literatura l'altrau quasi com els esports

Entre les frondes

Acomiadant a la seva tia en l'auto

curta, és llarga; si pensa que serà llarga, és curta; si serà a dreta, és esquerra...

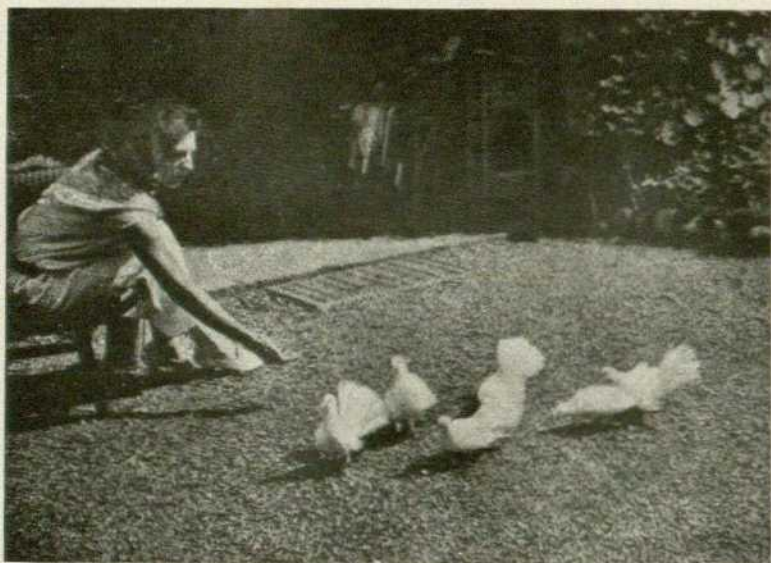
¿Per què Sussana, quan estreny les mans als que la feliciten, allarga la mà esquerra i no la dreta? No és pas que sigui manca. ¿Es la mà del cor? No. El seu pare és metge i els metges saben que els anglesos estrenyen rigorosament els múscles, els tendons i els nervis. Es, doncs, una mesura defensiva contra els entusiastes de bona fe i els envejosos pèrfids.

Un vespre Sussana va parlar, en un anglès deliciós, pronunciat i accentuat a la francesa, a les dotzenes de milers d'abonats a la radio-telefonía. «Sé—ha dit entre altres coses— que tots són molt curiosos de tenir una explicació dels meus pantalons. ¿Com m'ho faig per tenir-los sempre estirats i sense cap arruga, com passa a altres jugadors? Amb una doble gira d'elàstics. Espero que els «gent-

lemen» que m'escolten no s'hauran escandalitzat.» Ha explicat també perquè algunes vegades li llagrimegen els ulls: «La gent riu quan jo ploro. Però és perquè m'ha anat un xic de pols als ulls, no perquè la partida em vagi malament.»

Veu's aquí ara, per a completar la bella descripció que els escriptors precedents fan de la «Reina del tennis», al-

gunes fotografies, amb escenes de la vida casolana de madame Lenglen. Vengeu-la fent vida de repòs a la finca que els seus oncles Mr. i Mme. Hugot tenen a Pourville-sur-mer, on passà recentment, descansant, al costat dels parents, de les fatigues que li proporciona el manteniment de l'envejat títol de campiona del món.

Donant menjar als coloms

Madame Lenglen i les seves mascotes

Pianos ANGELUS

Els primers i més artístics de tots els pianos automàtics coneguts. Els pianos "ANGELUS" són els únics que per mitjà dels diafragmes neumàtics, la palanca de frasseig i el melodant, amb artístyle, imiten per complert la mà de l'artista. ∞ Audicions a totes hores.

AGUSTÍ GUARRO

Angelus-Hall. Rambla Catalunya, 7
BARCELONA

De les belles converses amb l'avi pastor

ON dia, avi.

—I bé, ja has fet el torn a la vila?

—Què s'ha de fer!

—Te diverteixes pas massa, me pensi, per aquestos rodals.

La gent de ciutat se sap pas pairar dels seus divertiments.

—A fe que jo no en sento pas enyor. I digueu-me: ¿És per aquest indret on s'escau el Gorg Negre?

—Segur. I tu mateix bé ho saps prou.

—Doncs veieu, voldria que m'ho expliquessiu, perquè jo no en sé pas res d'aquesta llegenda.

—Que vol dir això de llegenda?

—Coses que es conten... de l'antigor; fantasies més que res.

—I fantasies, què són? El diable que t'entengui amb aquest parlar tan estrafalari. ¿Em vols enganyar?

—Sabria pas fer-ho.

—És que...

—Dieu bé que no m'enteneu. Vui dir que això que conten del Gorg deu ésser quelcom així com una rondalla per a distreure els petits.

—Això pla. És una veritat tan certa, com cert és que ara no plou. I caldrà que t'ho expliqui, tanmateix, perquè vegis que hi ha més pilot de veritat que de mentida... i vui també que em facis jurament de creure'm.

—Sempre crec les veritats.

—Bé m'ho pensi prou que no ets d'aquestos bergants que no volen creure res del món estat sinó això que palpen. Altrament, fores pas de la llocada que he vist criar allà baix.

—I el Gorg...

—Tens raó. T'ho contaré.

—Digueu, doncs, que ja us escolto.

L'avi encengué la pipa i començà la seva narració:

—Te cal sapiguer que enllà dels temps

passats les aigües del Tec també corrien per aquestos rodals. Mes a l'indret on ara s'escau el pont, hi havia pas res pus que un gros pilot de roca viva, i, sota mateix, el Gorg. Cap aquelles vellúries d'anys, aquesta vila, tan bella com és ara, solament tenia quatre barracotes mal girbades amb qualque tronc d'albre i un grapat de matolls i fullaraca per damunt, que el vent s'enduia molt sovint, donant força tracàs a la gent. I tenia pas cap sou la gent d'aquestos rodals. Vivien de la vianda que els pervenia de les collites i qualque truitota que pescaven al riu. Eren fel·lços i res d'estrangeria havien conegut.

Aquí l'avi llençà dues bocades de fum i, signant-me l'altra ribera, continuà:

—Solament, que... espia, minyó. ¿Veus pas la caserna dels gent-d'armes? Doncs cap aquell indret debia escaure's la barracota del vell bruixot.

Vaig somriure.

—Llamp te partesca! T'enganyo pas, minyó. Sóc cert que m'has de creure. ¿Vols escoltar-me?

—Digueu.

—Bé. I tornessis pas a riure-te'n com d'un conte de mainatges. Altrament, diré pas res pus.

—Conteu. Dèieu del vell bruixot...

—El vell bruixot era el més vell de tota la gent. Ningú sabia pas res d'ell estat ni quins eren els seus rodals. De molt jove, en passant per aquí, va trobar un pastor que havia pres mal en volent estrompassar un còrrec. Ell l'aconduí dies i dies, mes el pastor, pobric, nafrat de cap a peus, tenia pas goriment. Això fa que en sentint-se morir, digué: —Manyac, per tan bé com m'has fet amb la teva bona criança, vui recompensar-te de tan de tracàs. Iràs al còrrec on vaig caure i allà mateix hi trobaràs quelcom que és ben teu. Jo t'ho dono de bon grat, solament que tu has de fer

que els meus passin sense pobresa. Dalt la serra d'aquí davant hi ha la meua casa; una barracota de res, i a dintre, dos mainatges. Per la teua sang fes-me jurament d'aconduir-los per un sempre més que sien d'aquest món i tu els puguis veure. Jurà el minyó, i en sent mort el vell, ell pla que es va entretenir. Se'n va al còrrec, caça d'ací, caça d'allà, fins que va trobar un sac. ¿Tan de tracàs per un sacot de res?—va dir-se.—¿I d'això n'haig de treure

gué per muller, mateix que a l'altra bon punt va sentir-ne grat i goig.

—I qui va legalitzar aquests casaments?

—Pas ningú. Hi havia pas senyal de persona ni mica que ho semblés per aquestos rodals. El minyó tenia una mena de creences molt estranyotes i no sabia que això de casar-se com ho feia era defès del bon Déu.

—Seria un alarb...

—Vols dir un turc?

En dient això, probà d'alçar el sac, i va trobar-se que pesava com un ase mort.

la vianda pels dos mainatges? Ja es faran ben repicar. En dient això, probà d'alçar el sac, i va trobar-se que pesava com un ase mort. Era que a dintre hi havia una caixota. L'obre, i mal rellamp! ve't ací perquè pesava! El mort li havia deixat vora mitja samal d'unces. Te cal sapiguer que el pastor havia pas dit que eren robades. El minyó, foll de content, enterrà tan bella deixa, i, en retornar-se de tan de trasbals, se'n pujà de bona gana a recollir els mainatges que jurà d'aconduir per un sempre més que fos d'aquest món. Eren dues bordegasses de poc més de cinc anys. Se'ls enmenà cap aquí, es féu una barraca, enterrà les seves unces dintre, i va dir-se: —Ça com lla la terra és prou ampla i aquí vindrà pas ningú a flairar que sóc persona rica. I ve't ací que en fer-se dona una de les nines, la pren-

— Si fa o no fa.

—Ja n'he vistos d'aquesta lloreia anant pel món. I ara hi penso. Segur! Tenen pas mica d'escrúpul en això de pendre dona. Tant se'ls en dóna de tres com de quatre...

—Seguiu.

—Sembla que t'agrada.

—Força.

—Doncs... deu i deu, vint mainatges tingú el bergant rodamón amb una i altra dona; i els vint, altres vintenes; i les vintenes, a centenars, i tots, sota el seu govern, campaven per aquestos rodals com ja ma pensi que te sóc dit. El bruixot tenia pas altra tracàs que gordar-se les unces. Tota la nit cremava llum dintre la seva barracota on era delès d'entrar-hi sense la seva permissió. En llevant-se, cada matí, se'n pujava dalt del pilot

de roca viva a fer les seves estranyes devocions. D'això li pervingué la nomenada de bruixot entre els seus, que mai hagueren cura d'apendre, ni ell d'ensenyar-los-hi, brim de lletra ni res del món estat. Això fa que la gent era criada mateix que bèsties, i mateix que porcs s'acondufen, que mai que és mai els hi tocava l'aigua a la cara. Passaren els anys i el vell, més vell cada dia, s'avisà de que ja no era jove. Vui dir que res podia esperar d'aquest món que no fos un clot de terra per a fer-s'hi enterrar. Un dia prengué un grapat d'unces i pensant tornar ben aviat amb una bèstia per a treginar-les totes cap als seus rodals, partí terres enllà, que ell sabia prou bé que el món era més ample que tot això. Mes als pocs dies de caminar entre criatures de Déu, va sapiguer quelcom que no era pas massa de bon aire. Es trobava en terra de cristians i calia pas entretenir-se, car els cristians eren en guerra amb la gent de moreria i per qualsevulla futesa se'n podia fer els pellots. Però va saber enginyar-se i arribà sense gaire transbals a la seva terra de moreria, sempre pensant amb les unces que, tanmateix, podia ben tirar-ne un tros a l'olla d'allà estant.

L'avi encengué novament la pipa, i continuà:

—D'un dia un altre en ve, i sota el sol tot s'acaba, sinó la gent dolenta que sempre n'hi ha un pam més que no caldria. I bé, el vell bruixot de moreria, al torn d'uns quants anys, quan eren fetes les paus de la seva gent amb la gent cristiana, va emprendre el retorn cap a aquestos rodals i, en arribant aquí, ell pla va tenir gros tracàs. La cosa s'era tota transmutada; pas pus de barracota ni gent porca arreu, que tot era de bon aire i feia de bon veure, quelcom així com una petita vila d'ara. Me cal dire tot just que el bergant havia pas envellit massa; els vells prou l'havien conegut i ho deien prou clar els mainatges i fins la gent gran, que a grosses veus cridaven: ¡El pare bruixot, el pare bruixot! —Ah! Ah!—deia ell—la meua gent! Si m'haguéssiu guardat bé la barracota i el quelcom que vaig deixar-hi dintre, jo pla en sentiria goig de reveure-us. I fou així. Mentre ell havia sigut fora, s'escaigué a passar per aquí un frare jovenàs, de la mena d'aquestos que van a fer els seus perdicots arreu del món i entre tota mena de gent salvatge i mal creienta. I ve't ací que el bon frare, en trobant-se amb tanta ànima per-

duda, pensà d'aconduir-les cristianament. Dos com ell vingueren a donar-li ajuda, i amb pocs anys de ben fer i treballar, tota la gent de la vila era transmutada, que sóc cert que devia semblar un miracle del bon Déu. Mes se recordaven del pare bruixot i volien pas que fos treta la barraca. Els feia basarda d'atansar-s'hi, perquè diuen que en sent nit closa, el llum hi cremava mateix que si ell hi hagués sigut dintre. Els bons frares, en veure la gent tan entossudida amb les seves dèries, no gosaren contradir-la. El vell bruixot, doncs, va trobar-se la seva barraca així com l'havia deixada, amb qualche serpota i animalot més que no tenia i un sostre pla ben foradat per malgordar-s'hi de la pluja.

—El bruixot devia tornar per a endur-se'n les unces, veritat?

—Ja ho has dit, minyó. Però com que el tarannà de la vila era tot un altre, pensava que si s'adonaven de les seves trapaceries podia alçar-se el sometent.

—I ja hi havia sometent aleshores?

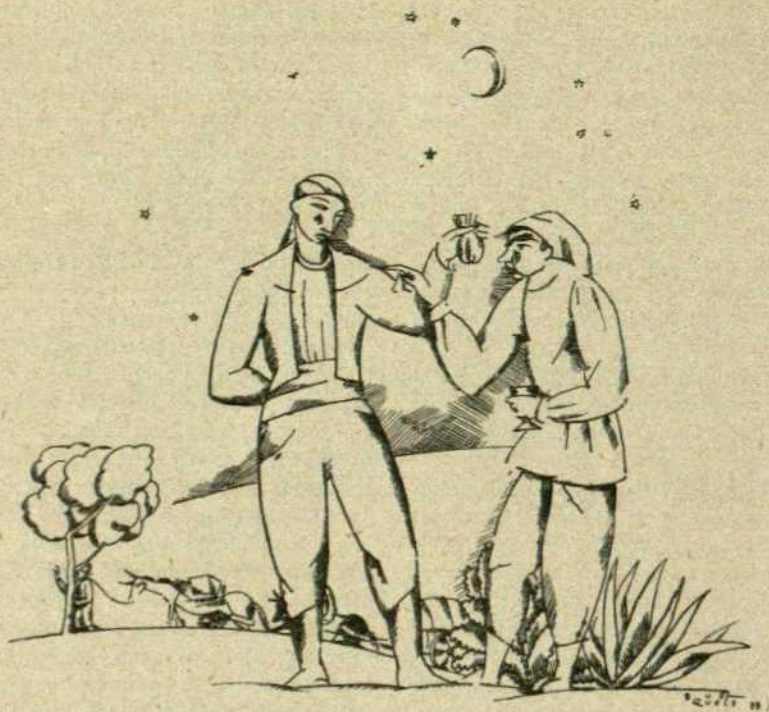
—És un dir. El cert és que ell no es volia pas comprometre i el sortir de la vila era el que més l'atrassava, quan arribà aquí un ric marxant cristià que venia de moreria, i venia pas sol, mal rellamp, que menava un gros bagatge darrera seu amb pious criats que l'aconduien sobre tota mena de bèsties treginadores. El marxant era jove i feia bella planta. Presa remisa a l'hostal per a les seves bèsties i en havent-se arranjat amb l'hostaler per ell i els seus, volgué sapiguer el tragí de la vila, se comprèn que per ben menar els seus afers. Ve't ací, doncs, que anant d'ací d'allà, va trobar-se amb el vell bruixot: —Mal foc te crem!—va cridar-li en parlant-li com la gent de moreria.—Sé que veig fesomies conegudes per aquestos rodals.—I el bruixot, fent l'orni, li respon: —I bé, minyó, sé que't conec pas.—Aleshores el marxant fica mà a la butxaca i en mostrant-li un grapat d'unces pariones a les que el bruixot gordava dins la seva barraca, li replica: —I aquest or, el coneixes pas? Amb ell vas comprar-me la roba per vestir-te, gran trapacer.—Llavors el vell ja va canviar de sonada: —Diguessis pas res, reira! Sóc aquí per un afer arriscat i si et plau d'ajudar-me, sóc cert que d'altres n'hauràs d'unces com aquestes.—Com que el marxant també tenia un bon tros de bandit, ells pla varen avenir-se. Escolta, doncs, els seus

pactes, minyó, i em trenquessis pas l'alè, que la memòria se m'ha tornat un poc esquerpa i tot se'n podria anar en orri. Començà el bruixot bo i mostrant altre grapat d'unces:

—Sis grapats com aquest te donaré, marxant, si fas que jo i el meu bagatge podem sortir de la vila sense destorp de cap mena.

I el marxant, treient-se la bossa, respon:

Bon punt sia dormida, li dius a cau d'orella: «El vell bruixot, pare de tots, aquesta nit t'espera dalt les roques del Gorg Negre. Per la teva sang, hi manquessis pas». T'enginyes per fer-ho així, aparelles el bestiar i la gent, dient a l'hostaler que els teus afers són acabats, passes per la meva barracota i carregues el bagatge com a cosa teva. Mitjanit

—I aquest or, el coneixes pas? (Pàg. 611)

—Tot això hauràs i jo res teu; ben conduït fora vila seràs tu i el teu bagatge, si amb les teves arts fas que la nina de l'hostaler aquesta nit sia de jo.

—Això pla—digué el bruixot.—Puc pas fer tan grossa pillastrada a la meva gent.

—És cristiana la gent de la teva raça? Tu m'enganyes, vellot estantis.

Se comprèn que el bruixot volia més sous. Ell pla que era capaç de semblants escrúpols. El marxant li oferí dues bosses, i el vell li digué:

—Ve't ací les herbes. Fes que la nina begui un poc de la seva cuïta. Això la farà dormir.

entrada, t'espero dalt del Gorg. Era fet el pacte. Doncs en arribant l'hora de sopar, el jove marxant digué a l'hostaler: —I bé, mestre, teniu pas massa pilot de gent que us atracassi a l'hostal; de fet que abans de mitjanit me'n vaig, feu-me la gràcia de manar que els vostres, per bona companyia com són, prenguin plat a la meva taula. Sóc fart de semblar una bèstia arreconada i em farà goig una estona de platxeri entre gent com cal. I ve't ací com el marxant sopà amb l'hostaler i la seva nina, que s'esqueia ésser la minyona més vistosa de la vila. El marxant tenia bon ull pel bestiar, minyó!

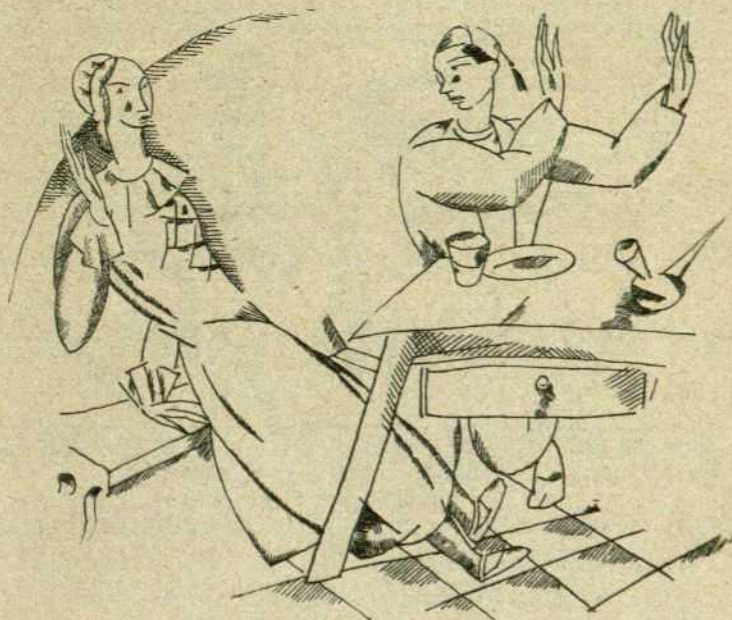
—No em féu riure.

—Tabalejar un poc, ajuda a ben pair la fel del món. Vui dir que el nostre ric marxant tenia enginy, i sinó ja ho veuràs. Feia estona que sopaven, quan un mosso del marxant entrà corrent a l'hostal bo i cridant a grosses veus: ¡Correu, la gent, que se'm vol ferir la mula! Tothom se trasbalsà, i ningú hagué esment que el marxant vessava la cuita d'her-

nya brètols, fins a mitjanit entrada, que el bruixot ja era dalt les roques del gorg. A la poca estona comparegué la nina de l'hostaler bo i dormida, però certa dels seus passos. I te'n riguessis pas, que jo mateix he conegut gent que sap aquests enginy del diable.

—Voleu dir hipnotitzadors?

—T'entenc pas. Però deu ésser com tu dius. El bruixot, doncs, amagà la nina dar-

No us atracasseu, gent. Jo mateix sóc cert de retornar-la.

bes dintre el beire de la nina. La facècia era armada i la mula sense feridura ni mica que ho semblés, que tot era una trapaceria del bergant minyó. El mosso del marxant es féu l'ubriac, el seu amo el sermonejà una miqueta i es posaren a sopar de bell nou. A mig àpat la nina va tenir una basca. Se revitllava per terra d'una manera estranya i el marxant se li atansà amatent mentre deia: No us atracasseu, gent. Jo mateix sóc cert de retornar-la. I semblant-li que la nina volia agafar el son, li digué a cau d'orella les paraules que saps prou bé, mentre feia quatre estranyeses que la bona gent prengué com a remei pel cas. Després manà que la deixessin sobre el llit sense trasbalsar-la i santes paus i enga-

rera unes bardisses, i tot just tot just arribà el marxant amb tota la seva corrua d'animals i gent per a aconduir-los. Davant, menaven l'ase del bruixot. I serà millor que escarneixi les paraules que van tenir aquell parell d'estornells. Veuràs:

I el vell pastor fingí aquesta conversa:

—Mostre'm ara on tens la nina, i les dues bosses seran teves,—digué el marxant així que entrellucà el bruixot. I aquest que li respon:

—Per a donar-te la nina cal que la teva gent sia lluny d'aquí i beure un poc de la cuita que et porto.

—Me vols emmatzinar, vellot estantis?

—Això pla! És perquè la nina et prengui de bon grat. Altrament, si beguessis pas,

se'n fugiria de tu com d'un mal esperit. Fes que la gent parteixi, et dic.

El marxant féu allunyar als seus mossos i, en tornant vora el bruixot, aquest li digué:

—Veus pas les teves fesomies? ¿Com vols que la nina et vulgui amb aquesta cara d'esparvé?

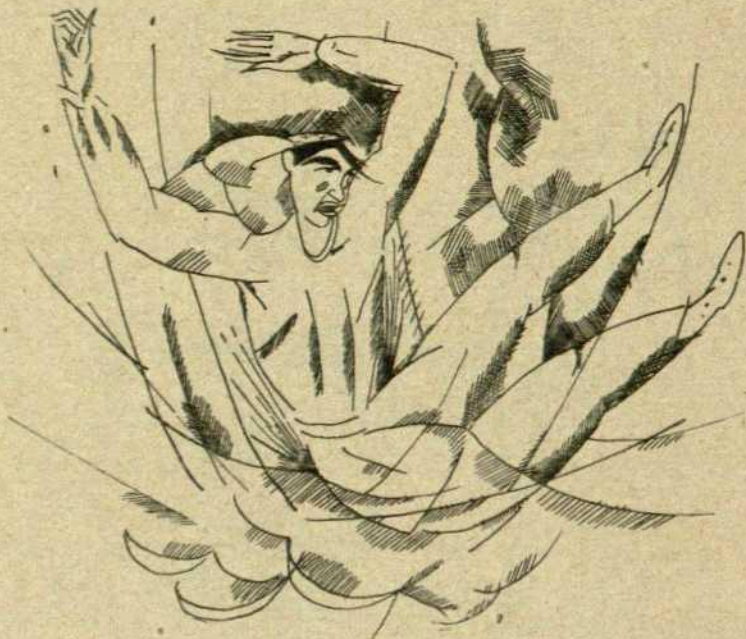
I li donà un espill. El minyó tingué un gros tracàs. Tenia pas cara de persona. El bruixot pla s'havia enginyat de donar-li un espill que

tres i te ben rejuri que la conec. És la caixa on els meus gordaven els sous. ¡Ah gran bergant! Be cal que me la tornis si vols pas fer-te'n els pellots.

—Mal rellamp, aquí la tens! Pren-la — li digué el bruixot donant-li de bon grat.

I és que a dintre hi havia pas res pus que un gros pilot de rocs.

—¿Tanmateix encara menes voluntat a la vida?

Mes el marxant, prenent-lo d'un braçat, el capbussà dintre el gorg...

feia totes les cares mateix que les fesomies d'un esparver. Això fa que el marxant, amantent, va engolir-se la cuita que li donava el bruixot. Després aquest li donà l'espill, que ja no era el mateix, i el jove veié la fesomia d'ell estada. El bruixot li emmenà la nina, mes el marxant, que entre temps havia pogut veure d'aprop la caixa de les unces que dúia l'ase del vell, alterant-se una cosa de no dir, va cridar-li:

—Llamp te partescal! ¡La caixa dels vells de casa! Sé que veig les seves lletres i senyals!

—Tu pla que la coneixes! Encara no eres persona nada quan me pervingué aquest heretatge.

—El meu vesavi ho conta en les seves lle-

—És pla més bonic de fer-se matar per quelcom més que per un pilot de rocs. I ara vui dir-te, ric marxant de trapaceries, que de la nina n'hauràs pas paraula amable. Prova de tocar-la només, i hauràs fet tan gros manament a la meua sang, que tindràs pas temps de penedir-te'n. El jove deixà la caixa, i, amantent, el bruixot la prengué enganyant-lo de bell nou.

—Ah, reira! Hi han les unces! ¡Tenes pas brim de vergonya!

—O la caixa o la nina — digué el bruixot. Mes el marxant, prenent-lo d'un braçat, el capbussà dintre el gorg...

L'avi pastor prengué alè i tornà:

—En sentir-se caure al gorg, el bruixot féu

una grossa rialla. El marxant se'n mal-fià i es tirà a l'aigua bo i dient:

—Ni que nedis cent anys, ets mort!

El marxant era sang-glaçat tot just de caure i podia pas bracejar. La cuita del bruixot havia fet la seva feta. Era mort.

En llevant-se, la gent de la vila tingué un gros tracàs. On erà la nina de l'hostaler? I caça d'ací caça d'allà, a cosa de migdia van trobar-la allà on l'havia deixada el bruixot, bo i dormida encara i amb quelcom a les mans, que tenia quatre lletres escrites.

—I què deien aquestes lletres?—vaig preguntar impacient.

—Poca cosa, que diguéssim: «Quatre pams sota terra i a deu passes de la nina, la gent d'aquesta vila trobarà l'heretatge del vell bruixot, pare de tots, que suara tot just s'és tornat cristià de cor i per diví manament de Déu Nostre Senyor. De mans verges us per-

vé la deixa, car el bergant que volia fer tan gros mancament a la meua sang, és pla ben mort aquesta nit, a cosa de dotze hores, que se l'ha engolit el gorg. Tingueu esment, fillets meus, que, tal com a n'ell, escaurà a quiscun de vosaltres que gosi ficar-se a l'aigua en sent pas net de tota culpa. Que Déu us dongui el seu sant ajut.» Res més cal afegir-hi, que aquí acaba la veritat nua i que mai ha sigut menja de babarts. Però diré que d'ençà d'aquest dia aquesta vila sempre ha sigut rica. Ja ho saps, minyó, en porta fama. El gorg, sota tan bella sentència, sóc cert que engoliria a tot pecador que gosés ficar-s'hi avui mateix que fos...

—I el bruixot, avi?

—Se n'és pas vist més ni brasa ni fum.

ERIDON

Le Boulou (Rosselló), istiu de 1921

(Dibuixos de Jaume Busquets)

A L'AMIGA DE LA CABELLERA ROSSA

*Ara que l'hora és dolça i clara
i ens acarona l'oratjol
i de sentors el pit s'amara
i es cobricela amb raigs de sol,*

*ara que el mar és blau i rosa
i les gavines van volant
i en cada onada el sol hi posa
el brill serè del diamant,*

*ara que ran de peus s'hi esfuma
l'ona fugaç i transparent
amb caramulls de blanca escuma,
ara que el viure és tan plaent,*

*deixa'm mirar-te cara a cara
que el brill del mar i sa blavor
en ta pupil·la hi és més clara
i devé més encisador.*

*I l'aletieg de les gavines
l'oreig el porta a tos cabells
que, voleiant com randes fines,
els fa més gràcils i més bells.*

R. BLASI I RABASSA

Actualitats

Les Colònies Escolars

Una de les Colònies infantils, moments abans de partir cap a la població on sejornaran durant la temporada estiuenca.

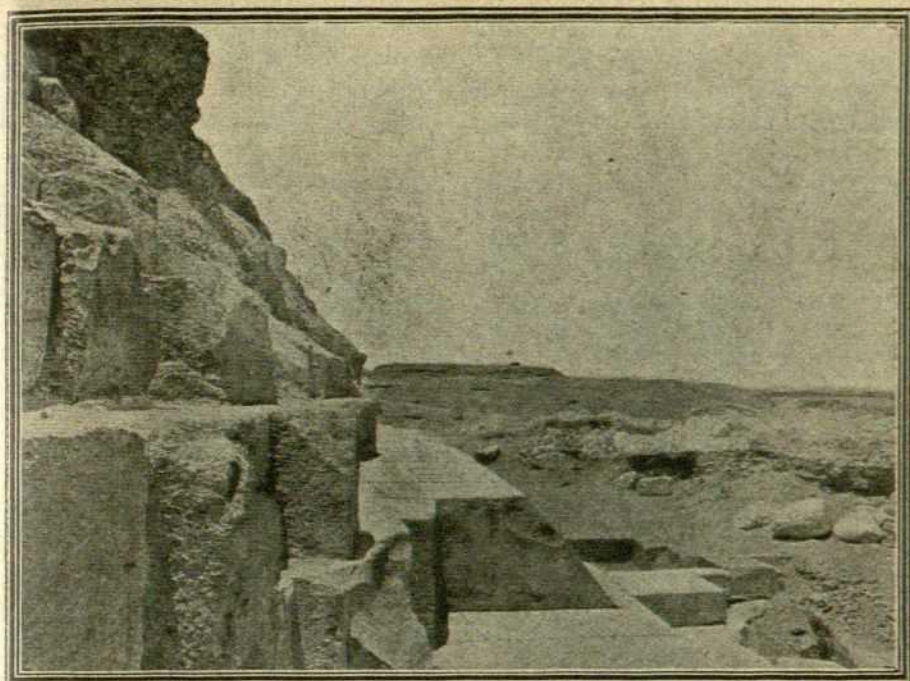
De La Bisbal del Penedès

El Dr. Carullà, amb les autoritats locals, inaugurant les noves Escoles d'aqueixa població.

Festa Infantil

Nens de la colònia francesa de Barcelona, que prengueren part en el concurs ciclista organitzat al Turó Park, per aquella colònia amb motiu de la festa nacional francesa.

(Cls. Sagarra)

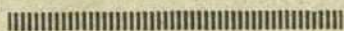
(Fig. 1. — Vista parcial de la gran piràmide de Cheops)

Lord Carnarvon (al Cel siga), amb la seva propaganda un xic d'*atracció de forasters*, ha tornat a posar de moda, com en els temps de l'*Aida* al nostre Liceu, les coses de l'Egipte entre nosaltres; fins vestits

brodats de jeroglífics trets dels antics papirus amb les plomes d'estruç, el gaiato reial, el Sol alat, l'ibis, l'escarbat, etc., hem vist abillant les senyores de la nostra gent occidental, que va al cine i a la Valenciana. Per ço no serà pas molt anacrònic parlar ara de la gran piràmide de Ghizè, on fou enterrat el rei Cheops de la IV dinastia.

L'antiguitat romana la considerava com una de les set meravelles del món i és encara avui una de les construccions arquitectòniques més colossals i més interessants. Davant d'aquesta piràmide i

La gran piràmide de Cheops

de les altres que li fan companyia en el desert de Ghizè, va dir Napoleó la cèlebre frase de que quaranta segles contemplaven les gestes del seu exèrcit, i coneguda és en la novel·la de Max Eyth la batalla

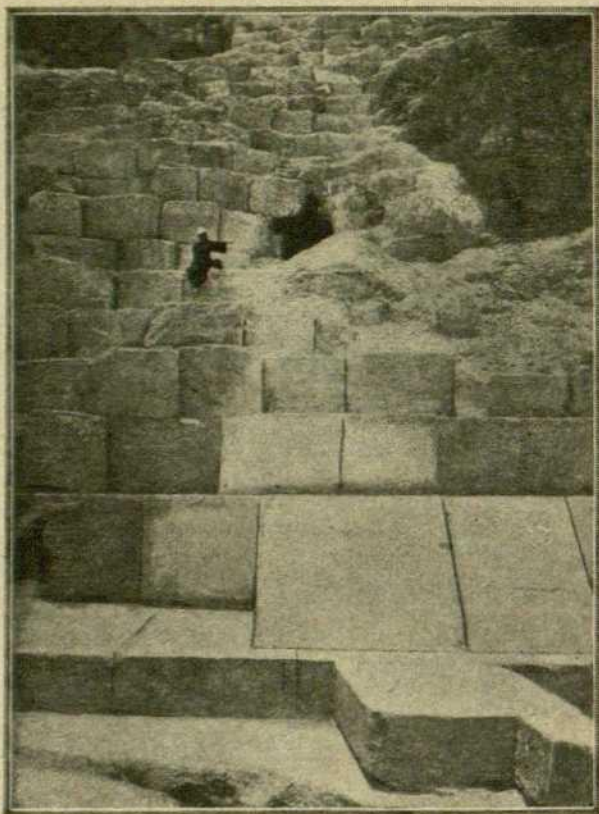
als volts de la piràmide de Cheops, en la qual es descriu tan bellament com l'ànsia de sortilegis d'un anglès descubreix en la massa de la gran piràmide tots els secrets de la ciència.

És fora de dubtes que aquesta piràmide, construïda 3,300 anys abans de Jesucrist, és, com totes les piràmides d'Egipte, una sepultura del seu constructor. La mòmia de Cheops, no obstant, no va reposar molt temps en aquest sepulcre, car alguns segles després i sota una nova dinastia, van entrar-hi lladres i robaren la mòmia i els seus tresors.

La piràmide de Cheops es diferencia de les altres per sa especial construcció, car totes les piràmides tenen la sala sepulcral a sota terra, i aquesta, no. Si féssim una secció transversal d'aquesta piràmide, veuríem que si bé es veu a sota terra l'exis-

amb el nom de la caverna d'Al Mamm, i, endinsant-se a cops de picot pel massís de la piràmide, va trobar el camí.

El corredor que porta cap a la cambra sepulcral (fig. 3) és d'una espaiosa amplitud i de regular altura de sostre. En

(Fig. 2).— LA CAVERNA D'AL MAMM
Perforació feta a la Gran Piràmide per ordre del Soldà Al Mamm, a fi de poder descobrir el secret de l'entrada a la cambra sepulcral de Cheops.

tència d'una cambra, no tenia aquesta altra finalitat que la de desorientar als profanadors. Les cambres del rei i de la reina són al cos mateix de la piràmide, gairebé superposades l'una a l'altra.

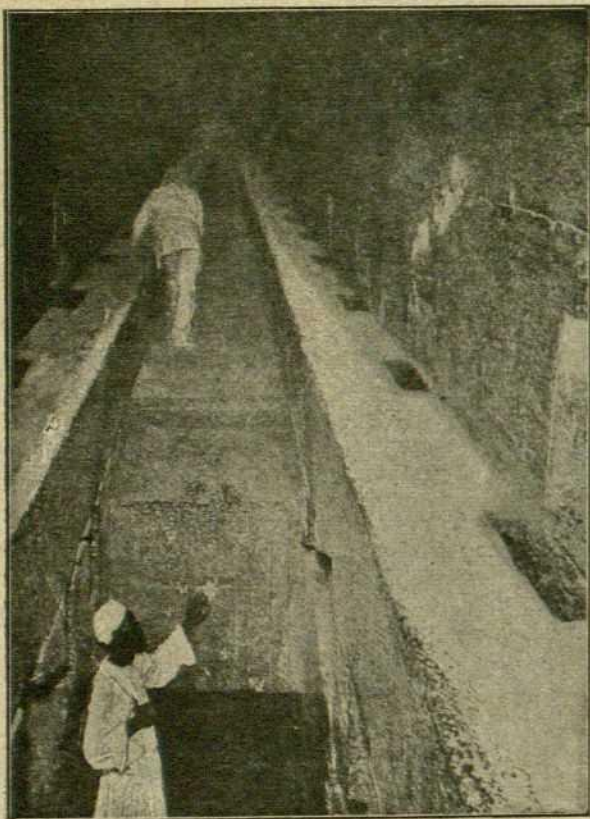
Des de molt antic s'havia perdut el secret de l'entrada a la cambra sepulcral. Així és que quan, a l'any 820, el soldà Al Mamm va voler de totes passades entrar-hi, va fer un forat (fig. 2) conegut avui

ell hi aboca l'estret corredor d'entrada, en la forma que es veu en la figura 4. Les filades de pedra de les parets van cada una volant més sobre la de sota a l'objecte de que a l'arribar al sostre, es pugui cobrir aquest amb una sola llosana, construcció obligada a l'Egipte per la manca de fusta per a la construcció, i pel poc domini que tenien de la volta. La fig. 4 és una reproducció fotogràfica d'aquest

corredor, en la que s'hi pot veure la proporció de la figura humana i els carreus d'aquesta construcció.

Aquest ampli corredor abocava a l'avant cambra i d'aquesta es passava a la cambra sepulcral, on hi havia el taüt de la

da al cos del sarcòfec i fixada per mitjà de clavilles de la mateixa pedra. Ço féu que els que van voler treure el taüt del Rei Cheops haguessin de rompre el sarcòfec a cops d'escarpra, deixant-lo en el llastimós estat que es veu en l'esmentada figura 5.

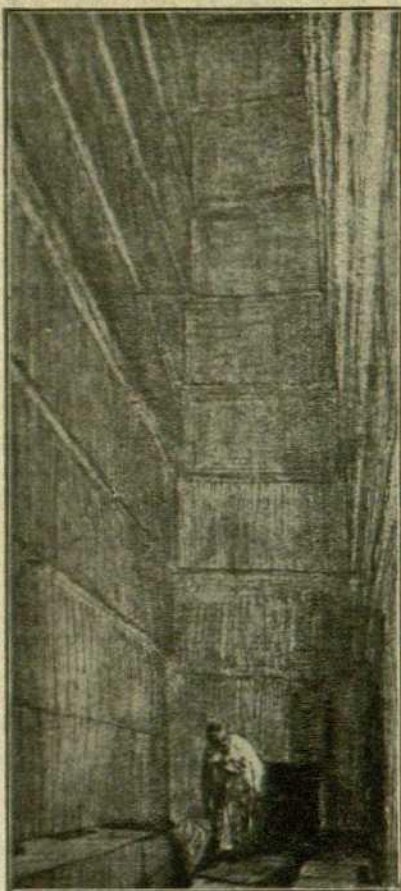
(Fig. 3).—Corredor que condueix a la cambra sepulcral

mòmia, fet de fustes oloroses profusament policromades, ficat dintre d'un sarcòfec de granet finíssim i molt dur. Per desgràcia, el dit sarcòfec està molt destrossat (fig. 5).

Aquests sarcòfecs es tancaven amb una combinació molt ingeniosa per a mantenir el més inviolable possible el taüt de la mòmia: Una placa de granet de dues polzades de gruix en la tapa, que acabava en sos extrems en cua d'orenella encaixa-

En l'antiguitat egípcia l'aspecte de la piràmide degué ésser veritablement meravellós. Es parla en el llibre d'Herodot de la bellesa de sa superfície, brillant al sol. Avui, desgraciadament, no pot dir-se el mateix. D'ençà de l'adveniment d'Al Mamm, utilitzaren les pedres, primer les del revestiment exterior, després les altres, per a la construcció de la mesquida del Kaire.

En la figura 1 s'hi veu un tros de para-

(Fig. 4)

L'estret corredor d'entrada

(Fig. 5)

Estat actual del sarcòfec
del Rei Cheops.

ment, encara intacte, i per ell es pot deduir de l'aspecte de la piràmide en sos temps d'esplendor. Segons diu Herodot en el seu llibre, treballaren en la construcció d'aquesta piràmide, que amida 137 metres d'alçada, 100,000 homes, que es rellevaven cada tres mesos, per a evitar l'excessiva fatiga i l'inclemència dels raigs del sol, durant 30 anys el temps de la construcció.

Les eines que feren servir els egipcis per a bastir aquesta gran piràmide són serres de bronze, llargues i circulars, i grans broques de bronze i altres eines de pedra dura. Encara que la major part de la pedra és calcària, i, per tan, relativament toba, una gran part és de granet molt dur; la qual cosa fa admirar més encara a aqueixos valents constructors de 5,000 anys enrera.

Per tot això i per les solucions constructives i decoratives, per el ben calculat dels angles tan exactament en llurs direccions en l'espai, etc., la gran piràmide de Ghizè és un testimoni eloqüent de la gran cultura de l'Egipte dels Faraons.

F.

(Fotografies tramesses per J. Sanchez-Català)

LA ORIGINAL PENSADA

PER

ALPHONSE ALLAIS

El seu padri, un maniàtic, comerciant amb llavors, de Meaux, va exigir que es nomenés com ell Polydore. Però nosaltres, els seus amics, considerant serenament que aquest nom de Polydore era en extrem ridícul, prompte vàrem aplicar a aquest bon xicot el sobrenom de *Colydor*, molt més bonic, més eufònic i més suggestiu.

Per altra part, ell n'estava satisfet d'aquest nom, i les seves targetes de visita no en portaven d'altre. Així mateix, hom podia llegir en belles lletres gòtiques *Colydor* en la placa de llautó del seu reduït entresol, situat al cinquè pis del 327 del carrer de la Source (Auteuil).

Exigia solament que hom ortografiés el seu nom tal com ell ho feia: una sola *l*, una *y* i cap *e* a la fi.

Respectem aquesta inofensiva mania.

Jo no he arribat als meus anys sense haver conegut homes ben estranys; però els homes més originals que he tingut ocasió de tractar, em semblen un bibelot al costat de *Colydor*.

Cada cop que em trobo amb *Colydor*, tot el meu ésser, fins a les fibres més íntimes, s'estremeix de joia.

—Vaja, em dic, ve't aquí *Colydor*; ja no m'avorriré.

Pronòstic que no ha fallat mai.

Ahir vaig rebre la visita de *Colydor*.

—Mira'm bé—va dir-me el meu amic;—no em trobes res canviat en la fisonomia?

Vaig contemplar la cara de *Colydor* i res d'anormal vaig endevinar-hi.

—I bé, antic—continua;—no ets gens fisionomista. Sóc casat.

—I call

—Si, home, si. Casat des de fa una setmana... Ara n'esperaré mil i seré completament feliç!

—Mil què?

—Mil setmanes, home!

—Mil setmanes? Per esperar què?

—Perdria dues hores explicant-ho i encara no hi entendries res.

—Em tens, doncs, per molt rucl

—No és que tu siguis més ase que un altre, però és una història tan original!

I després de llençar aquest esqué, *Colydor* es tancà en un mutisme sepulcral. Jo em sentia decidit a tot, fins al crim, per tal de saber.

—Bé, doncs—vaig dir amb aire d'indiferència;—ets casat...

—Això mateix.

—És maca ella?

—Horrorosa.

—Rica?

—Cap quarto.

—Doncs, què?

—Ja t'he dit que no hi entendries res.

Els meus ulls suplicants el feren animar.

Colydor va asseure's en un silló, no encengué cap cigar excel·lent i em contà el que segueix:

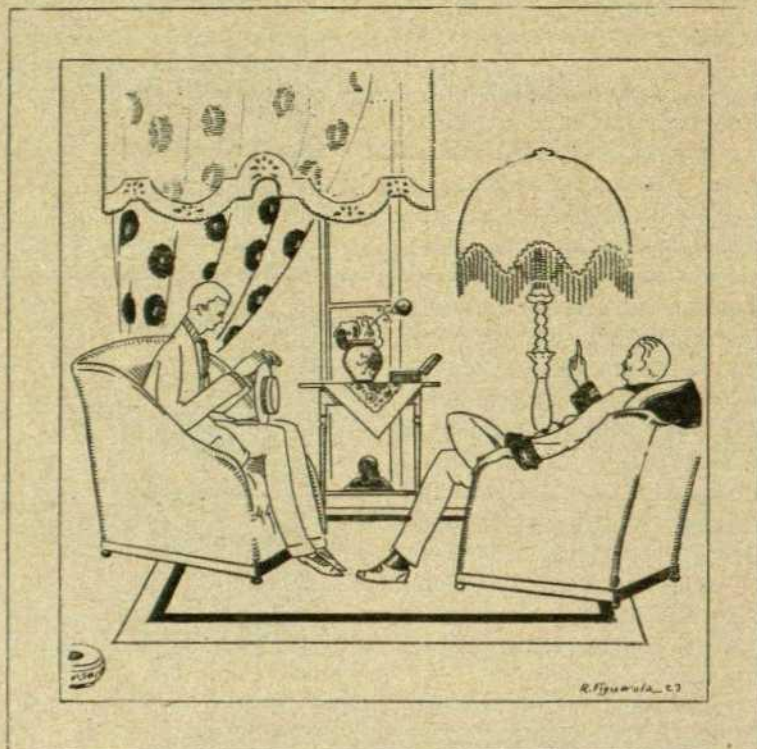
«Tu deus recordar el temps tan infernal que ens prodiga Nostre Senyor durant el

bell mes de maig. Jo vaig aprofitar-lo per a sortir de París i anarme'n a Trouville a lliurar el meu cos d'alabastre als besos de Amfitrita.

En aquesta temporada el lloguer a Trouville costa ben pocs diners. A canvi d'un

quan, carat! uns sons harmoniosos vingueren de cop a envoltar-me.

A quatre passos, en una plaça plantada d'oms seculars, una murga, municipal segurament, llençava pels aires els seus més melodiosos gemes.

—Rica?

—Cap quarto.

—Doncs, què?

—Ja t'he dit que no hi entendries res (Pàg. 621).

mos de pa, vaig llogar tota una casa a la carretera d'Honfleur.

Ah! una casa ben rara, no! Imagina't una afortunada barreja de palau florentí i de cabana normanda, amb quelcom de pagoda índia empastifant-ho tot.

Entre dos besos d'Amfitrita, excursionava mandrosament pels voltants.

Un diumenge, entre altres—joh, aquell inoblidable diumenge!—em passejava per Houlbec, un pintoresc petit port de mar,

I al volt, tot el volt d'aquests Orfeus, en deliri, giravoltaven sense descans, els Houlbequesos i les Houlbequeses.

Entre aquestes últimes...

Creus en els llamps, tu? No? I bé, doncs, ets un ximple acabat!

Jo tampoc hi creia en els enamoraments fulminants, però aral...

És com un cop que hom rep aquí, plaf! al buid de l'estòmac i que repercuteix una mica dins del ventre.

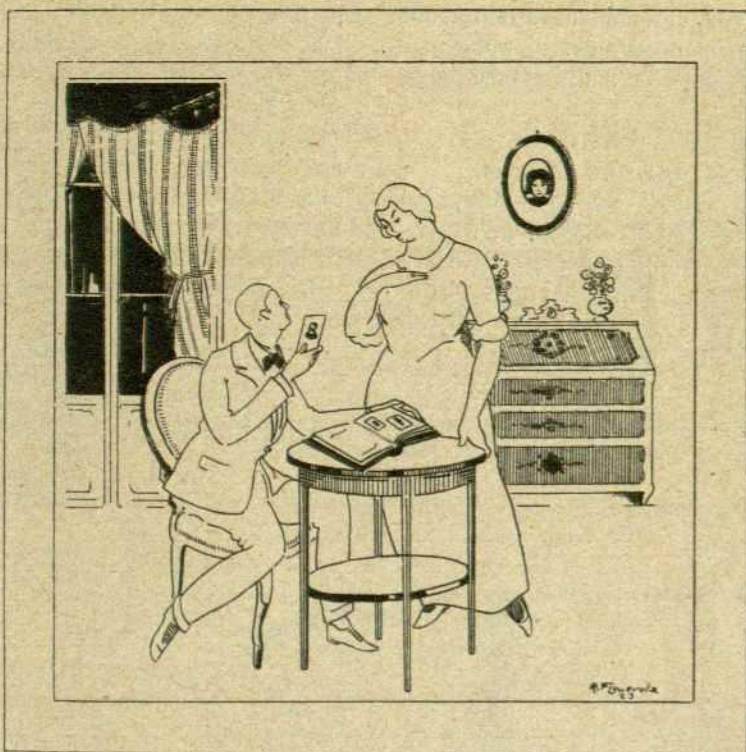
¡És una cosa curiosíssima això dels llamps!

Com deia, doncs, entre aquestes darres, una morena estupenda, d'una quarantena d'anys, voltava, voltava, voltava...

Era maca? No ho sé, però pel seu aspecte vaig comprendre tot seguit que faria

Jo, que en ma vida he sapigut tenir una carta als dits, no vaig dubtar, a fi d'apropar-me al meu idol, d'esdevenir el company de joc del terrible carrabiner.

Oh! aquelles vetlles al Cafè de Paris, aquelles horribles vetlles consagrades únicament a fer-me tractar d'imbècil pel ca-

Erem al saló; jo fullejava un àlbum de fotografies, i ella, l'idol, m'anava informant: (Pàg. 624)

per a mi. Jo estimava aquella dona i mai no estimaria més que a ella.

Riu-te de mi si vols, però és així. Anava de parella amb la seva filla, una jove de vint anys, lletja, alta, angulosa, desgairada.

A l'endemà vaig abandonar Trouville i el meu castell auvergnó-japonès, i vaig instal·lar-me a Houlbec.

El meu llamp era la muller del capità dels carrabiners, un vell antipàtic i rondinaire, jugador empedernit a la manilla.

pità, ja perquè li desbaratava les seves manilles o ja perquè no les hi desbaratava. Car a l'hora actual, encara no ho sé fixament.

I, demés, jo no em recordava mai que en aquell joc, el *deu* era la carta més forta. Oh! el meu cap! El meu pobre cap!

A la fi, un dia, al cap d'una setmana pròximament, la meua constància fou recompensada. El carrabiner em convidà a dinar.

La capitana, simpàtica i de tracte ex-

quisit, fêu encendre el meu cor com una brasa bufada. Vaig posar en moviment tots els recursos per tal d'arribar a la meva detestable finalitat, procurant, a més, esbrinar detalladament la vida íntima de la família.

Ja començava a sentir-me pessimista, quan una nit, oh, aquella inoblidable nit!... Èrem al saló; jo fullejava un àlbum de fotografies, i ella, l'ídol, m'anava informant: El meu cosí Fulano, la meva tia Mengana, una cunyada del meu marit, el meu oncle Tal, etc., etc.

—I aquesta, la coneixeu?

—Ja ho crec! és vostra filla Clara!

—Nooo!! Caaa!! Sóc jo, a vint anys!

I m'explicà com als vint anys s'assemblava tan a Clara, la seva filla, tan exactament, que ara, mirant a Clara, es feia la il·lusió que es mirava en el seu mirall de vint anys enrera.

Era possible? ¿Com aquella adorable criatura tan deliciosament grassona, havia pogut ésser una jove lletja i magre?

Aleshores, amic meu, em vingué una idea que m'omplí de joia i m'il·luminà.

A la fi havia trobat la meva felicitat!

Si la mare s'és assemblat tan perfectament a la filla, vaig dir-me, no hi ha dubte que un dia la filla s'assemblarà exactament a la mare.

I és per això que la setmana passada vaig casar-me amb Clara.

Actualment té vint anys i és molt lletja. Però d'aquí vint anys en tindrà quaranta i serà formosa com la seva mare.

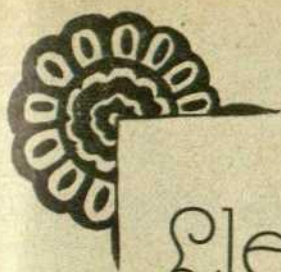
M'esperaré, ve't-ho aquí!!

I Colydor, evidentment orgullós de la seva pensada, afegi:

—Ja no em tornaràs a dir ximple, ara... vaja!!

R. F. Trad.

Del món de les Lletres i de les Arts

Les estàtues mutilades

RECENTMENT, una volta encara, s'es oberta una enquesta a propòsit de la conveniència o no conveniència estètiques de restaurar les estàtues mutilades dels museus.

Quin posat faria—per exemple,—la victòria de Samotràcia, si hom la privés de la seva gran ala de guix restaurada? Convé, doncs, restaurar les estàtues mutilades per a obtenir un millor efecte decoratiu? O, al contrari, cal respectar l'obra original en l'estat que ella hagi arribat fins a nosaltres? ¿Devem conservar o bé tallar les testes falses dels museus? Aquestes són les paraules liminars de la proposició de l'enquesta.

Un bon nombre d'artistes, de crítics i de conservadors de museus d'arreu del món, han respost i opinat sobre aquesta qüestió diversament.

M. Edmond Pottier, l'admirable historiar i classificador dels vasos grecs del Museu del Louvre ha respost, si fa no fa, amb les següents assenyades i justíssimes paraules.

En principi, hom no deu mai restaurar ni completar cap obra d'art escultòrica. És una temeritat, una indelicadesa, una profanació. Sobre

aquest punt, altrament, tothom i gairebé tothom es troba d'acord. Però hi casos i circumstàncies especials a examinar.

Ens trobem davant el fet acomplit d'una o varies restauracions; aquest és el fet, com tots saben, constatable en tots els museus i col·leccions on, per a dir-ho així, no hi ha gairebé cap escultura de l'antiguitat que no porti, en major o menor grau, una restauració. Alguns d'aquests afegiments han estat executats tan intimament i ajustadament que formen un mateix cos amb l'obra mutilada, i, en pretendre separar-los, hom riscaria de fer-ho malbé tot. Per la meua banda sols he de dir que mantes vegades he renunciat a netejar el fons dels vasos antics perquè aquesta simple operació podia perjudicar els fragments primitius acoplats als trossos restaurats.

Afegim-hi, encara—factor que té la seva importància històrica i estètica—que algunes de les restauracions han estat fetes, en el decurs del temps, per artistes cèlebres: elles formen, doncs, part integrant de la història del monument, com esdevé en les arquitectures.

I no parlem de la part, òbviem-ne mecànica, de la qüestió. És indiscutible que certes obres, compostes de fragments isolats, necessiten d'ésser afirmades i consolidades en conjunt resistent. El procediment d'unir una mà o un peu fragmentaris a un dors sense cama, mitjançant un fil-ferro, és verament horrible.

Fragment d'estàtua egípcia en basalt verd

Venus mutilada (Art grec)

M. Pottier creu que el millor sistema a seguir, en el successiu, és de fer les restauracions com s'han fet fins ara, col·locant, però, al costat de l'obra una fotografia on les parts restaurades siguin marcades en negre o en colors especials; que és el procediment, continua el savi arqueòleg, que havem emprat amb el fris d'arquers de Darius, que ens aportà la missió persana Dieulafoi.

Resumint: cada obra, cada restauració, és necessari discutir-les a part, examinar els casos particulars, estudiar-ne les condicions i possibilitats distintes.

No cal dir que, per poc que una obra pugui passar-se de restauració, cal deixar-la en el seu estat, per mutilada que ella sigui.

El premi de la revista «Nouveaux Monde»

El poeta Raymond Radiguet

El premi de la revista «Nouveaux Monde» ha estat concedit al jove poeta En Raymond Radiguet.

El jurat que, després d'un suculent banquet previ, a l'exemple dels de l'Acadèmia Goncourt, ha fallat el concurs, estava compost pels senyors Jean Cocteau, Bernard Fay, Jean Giraudoux, Max Jacob, Jacques de Lacretelle, Paul Morand i Valeri Larband.

El preu de 7,000 francs, comporta, a més a més, la traducció immediata en llengua anglesa de l'obra premiada i el llençament del llibre per un dels principals editors de Nova York.

De les obres presentades, la d'En Raymond Radiguet, «Le Diable au Corps», — (Edit. Bernard Grasset, 61, rue des Saints Pères, Paris) — obtingué 4 vots per 3 vots en contra, acordats al manuscrit d'En Philippe Soupault, «Le Bon Apôtre» — (Edit. Simon Kra, 6, rue Blanche, Paris).

Es presentaven en el concurs altres obres de joves autors remarcables: N'Henri de Mont-Lerland, bon amic nostre, d'origen matern, ens diu ell, catalanesc; En Josep Delteil i Mlle. Adrienne Monnier, la intel·ligent, activa i picant jove llibretera de la rue de l'Odeon, regentadora

admirable de la institució, «Aux Amis des Livres», que secunden els noms prestigiosos d'Andre Gide, Paul Clandel, Francis Jammes, etc.

El pintor anarquista

No es tracta d'un pintor anarquista, en el sentit cubista, o, millor dit, dadaïsta del mot. Es tracta d'un bon pintor de l'escola post-impressionista, prou conegut dels aficionats a les coses d'art contemporani, En Théo van Rysselberghe, de nacionalitat flamenca, que, per un malentès lamentable, tan lamentable com pintoresc, ha fet que la policia de Nàpols prengué per un anarquista dels més perillosos i poli-fotografiats del seu servei confidencial i antropomètric.

Van Rysselberghe havia decidit de passar una llarga temporada a Itàlia. Colorista apassionat, es sentia atret, sobretot, per la Itàlia meridional, sobretot per Nàpols, la ciutat que és tota ella una carregada paleta multicolor vivent. Tenia el projecte de pintar els rars i meravellosos peixos de l'aquàrium de l'esmentada ciutat.

Van Rysselberghe, en 1908
(per M. Denis)

El pintor flamenc, al moment que recollia de la *poste restante* la seva correspondència, fou detingut sense miraments per dos funcionaris de la policia secreta. Protestà en debades. No fou alliberat fins després d'algunes hores.

Per fi, demostrat l'error, l'artista pogué sortir d'aquella aventura desagradable.

El cel, la badia, els conreus napolitans li feren oblidar tot seguit l'anècdota.

— Això és una mala jugada que us ha fet la *Mà Negra* — deia al pintor post-impressionista un amic faceciós.

És una venjança perquè pinteu amb colors massa clars i enriolats...

A l'Aquarium de Nàpols
(per Théo van Rysselberghe)

Un llibre del fill de Tolstoy

«*La Verité sur mon Père*» — (Edit. Delamain, Boutelleau et Cie: 7, Rue du Vieux Colom-bier. Paris). — pel Comte Leon L. Tolstoy, és un llibre cabdal per a assabentar-se decidivament de la crisi moral terrible que determinà la fuga del vellard de casa seva poc abans de la seva mort.

S'ha escrit molt sobre el particular.

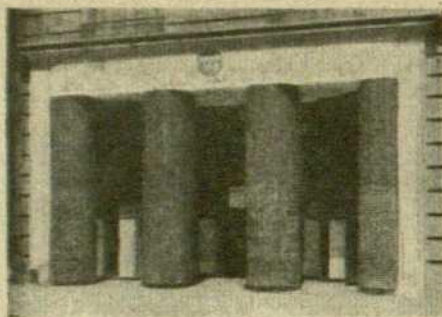
Moltes hipòtesis s'han formulat.

Les suposicions han estat nombroses.

Cap testimoni, segons sembla, ofereix la garantia i l'interès dramàtic d'aquest íntim testimoni.

El drama moral immens de la vida de Tolstoy, a través d'aquestes pàgines, ofereix neta-ment i contundentment davant la nostra consciència.

La capbussada lamentable de «La Sirena»

La capbussada lamentable de «La Sirena»

«La Sirena» era la casa editorial més modernitzant i més exquisidament sensible de París.

Els afers, malgrat l'èxit de les seves publicacions escollidíssimes i variades, no li han estat propicis.

És ara la casa Georges Cres la que regentarà l'exhaurit simpàtic refinat assaig editorial.

Heu's ací la fotografia del local de *La Sirena*, d'arquitectura de darrera hora, que s'havia obert al bell mig d'un dels barris més elegants i artístics de París.

Les virtuts de la tiroïdina (Potser en farem un gra massa)

La glàndula tiroide s'ha posat de moda; i com totes les coses que es posen de moda assoleixen virtuts que no tenen, a la tiroïdina, ço és, al principi actiu de la glàndula tiroïdes, se li atribueixen ja transformacions gairebé miraculoses en el cos animal.

Llegim en una revista anglesa que recents experiències de fisiòlegs americans i anglesos tendeixen a demostrar que el seu comès és molt més important encara del que fins ara s'ha cregut, i que la seva funció és cosa essencial.

Segons aquests experiments, sembla que no és gaire lluny el dia en què, mercès a la tiroïdina, es podrà modificar a voluntat la fecunditat, la creixença, la forma del cos dels animals i potser també el de l'home.

S'ha constatat, especialment en certs animals inferiors que es reproduïen per escissió, que la velocitat de l'escissió augmenta en un 50 per 100 quan s'afegeix a la seva nodrició extracte de glàndula tiroide. El veim anomenat *paramécium* ha arribat a produir 4096 fills en el temps en que normalment en produïa 256. Fetes experiències en caps grossos, s'ha pogut veure com es transformaven amb gran rapidesa els que eren nodrits amb tiroïdina; amb tanta rapidesa que deixaven de créixer i es convertien immediatament en granotes petites com mosques.

Amb la tiroïdina s'han pogut «fabricar» granotes infinitament més petites de les que «fabrica» la naturalesa. Ultimament en el seu laboratori d'Oxford, el professor Huxley, barrejant a l'aliment extracte de tiroide, ha lograt fer transformar l'*axolotl*, que és una mena de batraci mexicà que respira per mitjà de les brànquies, en un animal capaç de viure fora de l'aigua, perquè l'ha proveït de pulmons. La transformació ha sigut operada també en animals adults.

Després de tot això, sols manca que es facin experiments en els homes, a veure si en poden convertir qualque en un peix, en un ocell... o en una cadira.

«Pastora»

Les
testes
femenines
d'En
Vicens
Santaolària

Testa de nena

Art valencià

LA fina sensibilitat d'En Vicens Santaolària, el notable artista pintor valencià, es manifesta d'una manera absoluta en els seus dibuixos al llapis plom. Indubtablement en les importants obres pictòriques que aquest artista té compostes—algunes de les quals han estat exposades darrerament a París, obtenint un bell èxit—hi trobaríem altres inquietuds i problemes estètics i de tècnica més interessants que en aquests dibuixos; però aquesta delicadesa tota femenina i aquesta clara puresa dels seus dibuixos, només que en els dibuixos es trobable. En Santaolària, quan dibuixa, diríem que és més que quant pinta, perquè aleshores és l'esperit que ho fa: tan és net de preocupacions el seu art, que devé tot delicat, tot pur...

PUCK.

Encantament

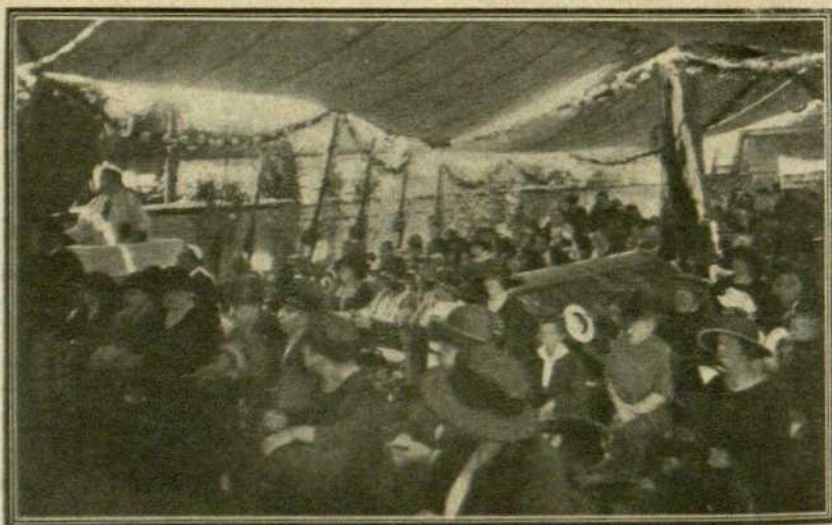

Pagesa de l'horta

Solemnia processó nocturna celebrada a Badalona amb motiu de la diada del Carme

De la Festa de la Mare de Déu del Carme

LA FESTA DEL CARMÉ A L'ASIL NAVAL

La concurrència que assistí a la missa que es celebrà en la corbeta on està instal·lat aquest asil

DELS POMELLS

Benedicció de la Bandera dels Pomells de Joventut de Santa Maria de Barberà. Els pomellistes en torn dels padrins i dels Consellers.

DE JOVENTUT

El Diputat de la Mancomunitat, l'il·lustre senyor En Domènec Patjó, i la seva esposa, amb la Bandera dels Pomells, que apadrinaren.

(Cls. Francari)

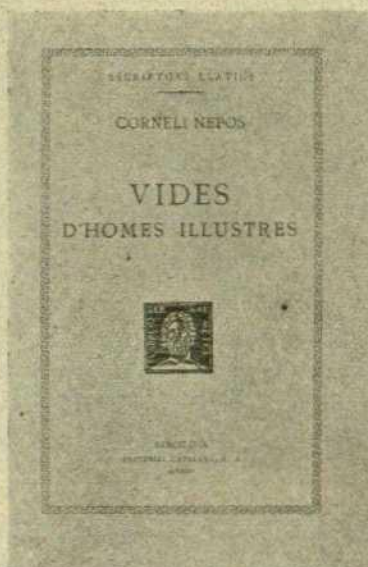

ELS LLIBRES⁽¹⁾

Darrerament la bibliografia catalana ha estat enriquida amb les obres següents: de la Fundació Bernat Metge, les «Vides d'Homes Il·lustres», de Corneli Nepos, versió de Manuel de Montoliu, feta amb destreza i de manera elegant i precisa.

De l'EDITORIAL CATALANA, «La Princesa de Clèves», de Mme. de Lafayette, versió de Rafel Marquina, feta amb fluïdesa d'estil que convida a llegir agradablement; «Romeu i Julieta», la immortal obra de Shakespeare, traducció, en vers, de l'anglès, feta pel poeta, eximí cantor de Lleyda, Magi Morera i Galícia; «Viatges de Gulliver», de Jonothan Swift, traducció i pròleg de J. Farran i Mayoral, obra suggestiva i emocionant que representa un notable enriquiment de la nostra literatura.

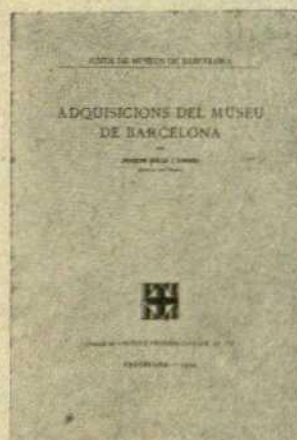
De l'Escola Catalana d'Art Dramàtic, «Nau-

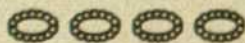
El segon volum publicat per la "Fundació Bernat Metge"

sica», de Maragall, poema magnífic i sonor com les grans obres maragallianes; «Matilde d'Anglaterra», de Ferran Soldevila, drama excel·lent i notable per sa literatura, en versos pulcrament cisellats.

També «Els Germans Karamazow», adaptació, en cinc actes, de la novel·la de Fedor Dostoïevski, tan discutida, posada al català per En J. Millàs-Raurell, el qual, valent-se de l'escenificació de J. Coypeau i J. Croué, ha acomplert una tasca no pas fàcil de fer i de la qual ha reeixit amb fortuna. Tres llibres de poemes: l'un «La Joia del Camí», publicacions de «La Revista», del jove autor Antoni Cloas, ple de fecundes torturacions espirituals que bateguen en sos versos; «Campànules», de J. Estadella, senador, poeta, que ve a fer gràciós *pendant* amb el diputat-poeta, més amunt esmentat, i tam-

Les dues
darreres
publicacions
de la
M. I. Junta
de Museus

(1) En aquesta secció es parlarà dels llibres que a jutj de la Direcció s'ho mereixin, sempre que els autors o editors n'enviïn dos exemplars a la Redacció (Mallorca, 257-259).

ANDRÉ DE LAPAVETTE

LA PRINCESA DE CLÈVES

TRADUCCió DE
RAÚL MARQUINA

SHAKESPEARE

ROMEU I JULIETA

TRADUCCió DE L'AMADOR
PER M. NOGUER I GALICIA

JONATHAN SWIFT

VIATGES DE GULLIVER

TRADUCCió I PRÒLEG DE
J. PRINXANS I GARCIA

TRADUCCió DE L'AMADOR
PER M. NOGUER I GALICIA

SHAKESPEARE

MATILDE D'ANGLATEKRA

FERRAN SOLDEVILA

BARCELONA, L'ANY 1939

TRADUCCió DE L'AMADOR
PER M. NOGUER I GALICIA

SHAKESPEARE

NAUSICA

JOAN MARTELL

BARCELONA, L'ANY 1939

TRADUCCió DE L'AMADOR
PER M. NOGUER I GALICIA

SHAKESPEARE

ELS GERMANS KARAMAZOV

FIORELLI D'AMORE

BARCELONA, L'ANY 1939

ANTONI GROSS

LA JOIA DEL CAMÍ

TRADUCCió DE L'AMADOR

ANT. MCHENRI

J. ESTADELLA ARNO

Campanules

(Plànies)

MCMXXIII

J. M. PROUT, DCA

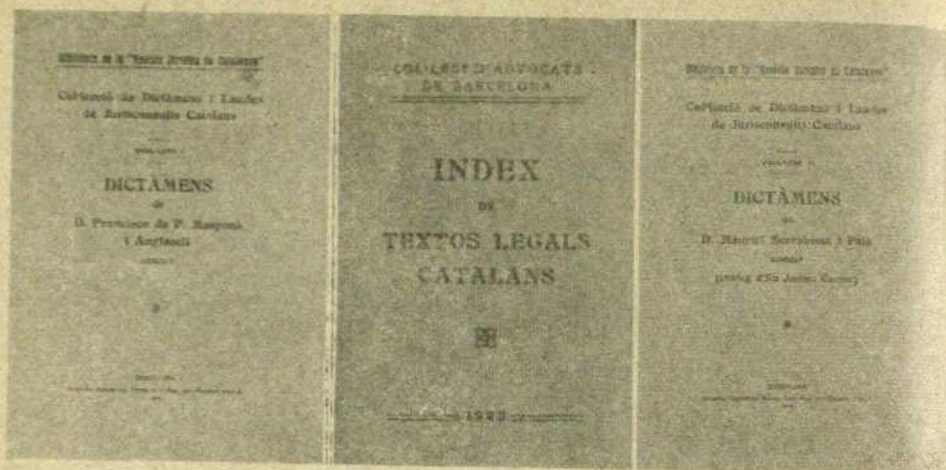
INFANTAMENTS

Aut. de l'Est. N.º 1. M. de l'Est. N.º 2.

MCMXXIII

Volums catalans de recent publicació

bé de Lleyda; «Infantaments», per fi, de J. Prous i Vila, amb dibuixos de J. M. Marqués-Puig, ben expressius, com il·lustració als poemes de l'escriptor que duu una vigoria i una ànima d'artista de categoria, tanmateix.

«Col·lecció de Dictàmens i Laudes de Juristes Catalans», biblioteca de la Revista Jurídica de Catalunya, volums I i II, amb dictàmens de F. Maspons i Anglès i Maurici Serrahima i Palà, pròleg d'En Jaume Carner, respectivament; així com «Index de Textos Legals Catalans», del Col·legi d'Advocats de Barcelona, constituint les tres publicacions una preada aportació a la literatura jurídica de la nostra terra, amb el treball dels reconeguts tractadistes que

en són autors i recopiladors.

Molt interessant és, encara, «Notes per a la història de la Família Comtal de Barcelona», d'En Ferran Valls i Taberner, l'aciençat historiògraf, els treballs i els estudis del qual són meritòriament sol·licitats per l'Ajuntament, per incloure'ls en les seves «Publicacions històriques». I «Llibret de les mares», fet amb amor pel mestre F. Flos i Calcat, mestre de minyons, de tants anys ha estimat.

Finalment farem menció de les dues darreres publicacions de la Junta de Museus de Barcelona, «Adquisicions del Museu de Barcelona» i «L'Alba de l'Abat Biure», degudes a En J. Folch i Torres, director dels nostres museus d'art. X.

Altres volums catalans

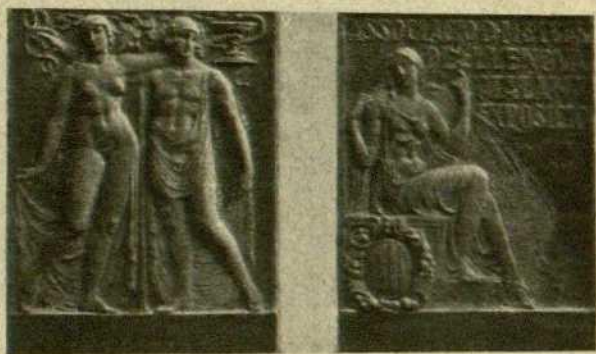
de recent publicació

Crònica Catalana

..... Mes de juliol .....

DESPRES de dos mesos llargs de vaga, anomenada «dels transports», la normalitat, al menys una normalitat aparent, ha estat represa per la ciutat de Barcelona. Calgueren molts crims per a fer d'aquesta vaga un cruel pesombre, caigueren damunt l'empedrat dels carrers homes tacats en sang, foradats pel plom homeier. Però calgué, sobretot, per a fer més tènica i incomprensible aquesta vaga, que tanta sang i tantes llàgrimes, tants

desinterès», molts ho interpretaren, fatídicament, amb el sentit de s'ho mirava **AMB COMPLAENÇA**. I, simultàniament, certa premsa gràfica madrilenya, que diuen els maliciosos, que està a sou del fons de reptils, posava especialíssim esment a fer remarcar, amb truculentes «il·lustracions» i amb llegendes i cròniques visiblement tendencioses, la mala vida que un hom trobava a Barcelona i el constant perill de mort que hi havia en la nostra ciutat. Momentàniament, si més no,

Del V Congrés de Metges de la Llengua Catalana
Facsimil de la bella Medalla d'or per als més notables expositors de les
Exposicions adscrites als Congressos.
(Projecte de l'escultor modelista Francesc Socies)

milions de pèrdua ha costat, que els agents de l'autoritat del Govern central es mostressin amb una apatia que no té qualificatiu. Ja de gent, i no pas de gent catalana tanmateix, eixiren veus dient que la cosa més sobressortint d'aquesta vaga era això: que *Madrid* (aquest Madrid subratllat té una expressió que no cal que ens entenguem a dilucidar), diem que *Madrid es mirava amb desinterès* l'horrible patiment de Barcelona, sacsejada per tantes commocions socials, de caràcter eminentment terrorista i de caràcter profundament **ANTICATALÀ**. És clar que dir que Madrid es mirava el plet de Barcelona «amb

s'ha esvaït el pesombre: i Barcelona ha represa son aspecte normal. Sinó que penjant damunt la seva testa, com l'espasa de Damocles (i perdoneu el tan manejat tòpic), branda encara la mateixa amenaça de sempre.

● Mai, però, no es deixa abatre l'esperit del nostre poble; i si Catalunya en pes es sentia somoguda per la dolor de son cap i casal, el seu esperit no defallia pas. Mentre la convulsió mortífera agitava el cervell i el cor del nostre poble, per altra banda s'exercitava en accions de vida i d'afirmació ciutadana.

Es forjava i s'inaugurava l'Escola d'Istiu de

la Mancomunitat per a les mestresses i per als mestres de Catalunya, que en crescut nombre s'hi han inscrit i treballen ardidament, donant-se per repòs de llurs habituals tasques de tot l'any, una nova forma de treball, potser encara més intensiu.

● A l'Escola del Treball, de la mateixa Mancomunitat, s'ha inaugurat, i continua

● L'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, que per tants títols és creditora al nostre efusiu reconeixement, ha dut també les seves colònies escolars al camp, duplicant, gairebé, el nombre de nens i nenes sobre el de l'any anterior.

● A Montcada-Rexach i a Badalona, del districte electoral de Granollers, que en no-

De la festa de Sant Cristòfol

La benedicció dels automòbils, a la Capella del Sant, del carrer del Regomir

(Cl. Sagarra)

normalment, el curset de conferències humanístiques, seguint les petjades d'anys anteriors, especialment adreçades als alumnes obrers de l'Escola.

● L'Ajuntament de Barcelona, seguint també el costum benemèrit d'altres anys, formava, més nombroses que mai, les colònies escolars de nens i nenes, i com un rusc remorejant eixien de la ciutat per a escampar-se, a fer salut, pels més gemats indrets de Catalunya.

Encara, el mateix Ajuntament ha establert les semi-colònies de mar, i ha reobert aquella gentil «Vilamar», en les platges de Calafell; essent a profit, l'una cosa i l'altra, d'alguns milers d'infants de Barcelona.

ble i gegantina lluita elegia per diputat a En Josep M.ª Trias de Bes, i més tard, d'una manera inqualificable, era anul·lada aquesta elecció, s'han escaigut actes de popular catalanitat, palesant, un cop més, el ben voler infrangible: i per aquest voler, dintre de no gaire temps, En Trias rebrà novament la consagració dels sufragis.

● Especial ressonància tingué la Diada de Santa Coloma de Farnés, amb motiu de la festa del Centre Nacionalista, i amb el memorable parlament d'En Joan Ventosa i Calvell, que d'una manera tan clara fixà l'interessantíssim moment actual del nacionalisme polític.

● I d'actes d'aquest sentit catalanesc podríem anotar la Diada de la Llengua Catalana a Sant Feliu de Llobregat, la Festa de la Sardana a Arenys de Mar, l'acte vibrant d'afirmació nacionalista a la Barceloneta, amb la conferència tan notable d'En Joan Vallès i Pujals.

Així mateix podríem assenyalar les grans manifestacions populars, amarades de catalanesca sentor, del monument a l'exemplar alcalde de Santa Coloma de Gramanet, senyor Llorenç Serra i Badosa; l'homenatge al batlle de Torrelles de Foix, senyor Marian Vallès; la dedicació del carrer del Doctor Almera, l'il·lustre sacerdot, a Barcelona... i tants altres que farien llarga llista i que demostrin l'amor viu del nostre poble vers els seus savis, els seus benefactors i els seus dignes representants.

● Per altra banda, l'homenatge a l'humil rector de la parròquia de Sant Martí, del poblet d'Ollés, ha tingut una bella continuació amb els actes celebrats a Santa Cristina d'Aro, capital del Municipi en el terme del qual va néixer; i a Bell-lloc, més precisament; el primer retut pel poble, en general; el segon, per l'especial estament dels mestres de tot Catalunya, formant part dels importantíssims actes tinguts a Girona, amb l'Assemblea de Mestres, els actuals hereus de Mossèn Rexach.

● Hauríem de remarcar, encara, aquella altra Assemblea, tinguda en l'històric recinte del Palau de la Generalitat, de secretaris i funcionaris municipals de tot Catalunya: assemblea que tindrà, sens dubte, resultats transcendents i eficacíssims en ordre al més perfecte governament dels nostres municipis,

en el què tants mèrits han contret aquells funcionaris.

● Una escola més: posem-hi pedra blanca! Són les escoles de La Bisbal del Penedès, clares i espaioses, alegres i plenes de sol i d'aire pur. En ella una nova generació podrà forjar-se, sols hi hagi esperit suficient—com hi serà—per omplir de substància fecunda les noves aules. I esperem que, malgrat tot, l'esperit de la terra i l'esperit de la Pàtria hi triomfarà.

● Els il·lustres parlamentaris Martínez Domingo, Pere Rahola, Lluís Durán i Ventosa, Lluís Ferrer-Vidal, en el Congrés i en el Senat, de Madrid, respectivament, dos a dos, han fet sentir la veu i les aspiracions del nostre poble, en l'ordre espiritual de les aspiracions polítiques i en el no menys cabdal de la vida econòmica del nostre país... No hi ha sords pitjors que aquells que no volen oir. Que, mentrestant, l'ofensiva contra Catalunya, no cessa en les seves manifestacions; i tots recordarem, en la lletania dels oprobis rebuts, la mala art amb què l'Orfeo Germanor Empordanesa, de Figueres, fou privat d'entrar a França, en viatge artístic cap a Tolosa; la lletania va creixent.

● Finalment; dues persones tan benivolgues com dignes del bon record, han traspassat a l'altra vida: l'un, Rafel Atcher, artista de la pedra, que ens ha deixat preuades mostres del seu valer; l'altre, el malaguanyat notari vallenc, Joaquim Freixas i Martorell, qui tant havia fet per la reinstauració catalanesca en aquells gemats indrets del Camp de Tarra-gona (a. C. s.).

X.

En altre temps es pretenia llegir en elles el pervenir. Avui, molt més que aqueixes ratlles, ço que ens interessa i sedueix és la suavitat, la blancor i la

fragància exquisides que el Sabó Heno de Pravia comunica a les mans que l'usen. És el predilecte de totes les persones de bon gust.

Heno
de
Pravia

Es un sabó pur, sense barreges ni adulteracions de cap mena. El seu inconfundible perfum es manté tan intens al final com al principi de la pastilla. Si vostè compra una capsa de tres pastilles,

observarà, en consumir la tercera, que amb el temps ha millorat en duresa i fragància. El veredict del públic és unànim en reconèixer aquestes bones qualitats.

1'60 pres. pastilla

Demani a les perfumeries i drogueries. - Perfumeria Gal. - Madrid

J. Uriach y C.^a S^{en}C.

(FUNDADA EN 1838)

Drogas
Productos
químicos
Específicos

Aguas
minerales
Perfumería
Comestibles

BRUCH, 49

(Entre Cortes y Diputación)

Teléfonos. 7 y 8 S.P.

(SECCIÓN DE VENTA AL DETALL)

"PURGANTE COTIDIANO"

Las Únicas que purgan sin Cólicos

LAXANTES
PURGANTES
REFRESCANTES

Precio de la caja de 40 Píldoras: 4 Pesetas
Farmacia BOISSY, 2, Place Vendôme, PARIS

Las PILDORAS JABONOSAS BOISSY son las únicas que se emulsionan en el intestino purgando poco a poco sin cólicos. Se hallan en todas las Farmacias.

NOTA. — A toda persona que remita 35 céntimos se le enviará gratis y por correo certificado una caja con 4 Píldoras «Boissy».

J. URIACH I C.^a—Apartado 632. — BARCELONA

FLUJO BLANCO

SALES TIMOLADAS DE MEDIANA DE ARAGÓN

CURAN, PREVIENEN las ENFERMEDADES ESPECIALES de la MUJER.
VÉASE EL MODO DE EMPLEO EN EL PROSPECTO INCLUIDO EN CADA CAJA

Pídase cajas "SALUS de MEDIANA de ARAGÓN"
Caja de 6 bolsitas Pta. 1.ª en Farmacias

Asmáticos, Bronquíticos, Tuberculosos

si voleu lliurar-vos de vostres malalties feu sempre ús del

XAROP VIAN

compost amb extrets de diverses plantes medicinals, les quals tonifiquen els bronquis i pulmons, fent desaparèixer la irritabilitat i infecció, sens causar perjudici a l'estómac.

Laboratori "El Siglo"

Carrer Sant Pau, 33 - Barcelona

NI CÓLICOS NI NÁUSEAS, NI IRRITACIÓN

PURGÁNDOSE CON LAS
SALES DE MEDIANA DE ARAGÓN
SE TÓMAN DISUELTAS EN UN
VASO DE AGUA TIBIA EN AYUNAS

Frasco de 10 a 12 purgas 3 Ptas.
Cajita IDEAL para 1 o 2 purgas 0.30..

Cases que vos recomanem:

Demant's arreu
Fabricant:
J. López Llauder
Clarís, 102
BARCELONA

Rodríguez i Ferrer

Camisera
Boqueria, 36 i 38

FORTOR DE L'ALÉ

Guariment Radical de l'OCENA
Dr. CUSI i VIDAL, de l'hospital de la Santa Creu,
Passeig de Gràcia, 85 pral.

Enbenaments Barrère, de París

per a la contenció i curació de les Hèrnies
Passeig de Gràcia, 30 (Sucursal
Farmàcia Dr. BARTOMEU, Plaça Universitat)

ÀVILA i Companyia

Decoracions. — Armadures, estopa i guix
Passeig St. Joan, 73 — Tel. 306-S. P.

Joies a termini sense fiador, des de 1 pta. semanal LA OCASIÓN

Tamarit, 156 (xamfrà Urgell). — Barcelona

Matrimonis sense fills

Consulta especial per a estudiar la infecunditat de les
senyores: Aragó, 277, principal, 1.^a

A. VECIANA OLIVÉ

Objectes d'art, granat i amb montura or de llei, Eibar i Toledo
Fernando, 7 (davant Passatge Madoz)

Acadèmia COTS

Comerç, Idlomes, etc.
Archs, 10. — Telèfon 5041-A.

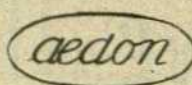
Cicles i demés Sports

A. SANROMÀ Balmaes, 62
BARCELONA

Mobles Americans

per a despatx
Salmeron, 75

Pianos, Autopianos
i Rotlles
Passeig de Gràcia, 62
BARCELONA

Joies VILANOVA

Unió, 6

IMPERMEABLES ANGELOS

Marca «El Gallo»
PACARELLI, SERIÑA I VALLS
Balmaes, 18. — Últimes creacions

LÀMPARAS

LEMIC, S. A., Muntaner, 1. - Barcelona

AIGUA

a qualsevulla alçada i en el caudal que es des-
siti, pot obtenir-se còmoda, fàcil
i econòmicament, adoptant una

BOMBA BLOCH

Tots els instal·ladors i revenedors d'aparells elèc-
trics, maquinària, lampistes, etc., donen raó d'ella

JAUME CUIXART CONSTRUCTOR

Disposits en les principals poblacions d'Espanya

Oficines a Barcelona:
Granvia Reialana,
n.º 21, principal ::

Direcció:
Segúria, núm. 120
:: Badalona ::

